

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeel és Banat kis- és középsze-
csének hetilapja. — Az Ipartestületi
Szövetség, az orsz. Iparos Önkön-
k. Szövetség, a Romániai Ipa-
rös Szövetség hivatalos lap-
ja. Együttműködik a titkosaral „Az Ipa-
ros”-sal és a „Földművelésügyi”-val.

„Tiszteld a fizetés
ipart!”

La răspântie

O nouă îndrumare a meșteșugărimii
din România.

Din necesitatea unificării diferitelor regimu-
ri, s'a născut un proiect de lege pentru pregă-
tirea profesională și exercitarea meseriilor, care
a făcut atâta valvă atât în rândurile celor inte-
resați, cât și în opinia publică. Acest proiect de
lege, depus, retras, ajustat, redepus, respins, re-
intocmit, apoi, depus din nou, a trecut — în fine
— atât prin senat cât și prin parlament, aștep-
tând să fie promulgat de M. S. pentru a fi pus în
aplicare.

O întreagă clasă socială se găsește azi la
răspântie, urmând să adopte principii noi, tie-
luite la masa verde a unui cabinet ministerial,
pentru a fi aplicate pe teren, rămânând să se
verifice: de partea cui era adevărul?

Argumentele sunt multe, atât pro cât și
contra, argumente ce au fost văturate cu oca-
zia atâtor și atâtor conferințe și congrese, până
ce s'a ajuns la complectă desorientare a opiniei
publice.

Rezistența actualelor organizații profesio-
nale este perfect justificată, când ne gândim la
tradițiile de veacuri ale acestora, când sistemul
breslelor, mai ales breasla cismarilor cu o ve-
chime de peste trei sute de ani, s'a contopit cu
însăși existența flecărui meseriaș. În parte, și
acolo unde aceste bresle sunt mai bine organiza-
te, nici greutățile nu sunt atât de mari, iar clan-
destinismul, care este o adevărată plagă a me-
teșugărimii cinstite ce suferă toate sarcinile
publice atât de excesive, este foarte redus.

Corporațiunile Industriale, cu o existență de
jumătate de secol, create prin legea industrială
din 1884, investite cu caracter de autoritate in-
dustrială, au format baza existenței acestei cla-
se sociale, formând spiritul de coeziune a tutu-
rului meseriașilor, până la determinarea poziției
sociale a acestora, și angrenarea acestui factor
productiv în complexul celorlalți factori econo-
mici.

Prin vechile organizații profesionale mește-
șugărești s'a dat posibilitatea unei dezvoltări
normale și naturale în acest domeniu, iar autono-
mia de care se bucurau, stimula din ce în ce ac-
tivitatea acestora, până la crearea fondurilor și
bunurilor proprii, înființarea de instituții econo-
mice, culturale și de binefacere, ridicându-se ca
niște adevărate fortăreți economice în mijlocul
atâtor furtuni și cataclisme, ce amenință din ce
în ce existența micului meseriaș.

De o parte opresiunea din partea marelui in-
dustrii beneficiare a diferitelor avantajii, de altă
parte rapacitatea capitalismului, pe lângă fisca-
litatea excesivă și veșnicile conflicte cu elementul
muncitoresc, micul meseriaș, lucrând în regie
proprie, suportând singur tot rizicul întreprinde-
rei sale, a suferit greu în aceste timpuri cri-
tice.

Meseriașii și micii industriali, au cerut me-
reu înființarea Camerelor de Meserii, ca și or-
ganizații profesionale, fără marea industrie și
fără muncitorimea salariată, întrucât interesele
acestora sunt cu totul altele, ba de multeori chiar
opuse, lată deci pentru ce meseriașii au fost și
sunt contra înglodării în Camerele de Muncă,
unde preponderanța numerică a muncitorilor sa-
lariați este covârșitoare.

O altă doleanță întemeiată a meseriașilor
din Transilvania este că, aici, sub vechea lege
industrială, clasa meseriașilor s'a format ca o
clasă socială distinctă, pe când, în vechiul regat
există în loc de „Brevet Industrial” numai „car-
tea de meșter”, care îndreptățește pe respectivul

Törvény az ipari oktatásról

Szeptember elsején lép életbe az új törvény, amely teljesen átszervezi az ország ipari okta-
tását. — Adó- és egyéb kedvezmények az ipari gimnáziumok és liceumok végzett növendé-
keinek.

Ipari gimnáziumok, ipari liceumok...

Irta: REINHART GYULA.

A Monitorul Oficial április 16-án megjelent
88-ik számában fenti címen új törvény jelent meg,
amely nagy hatással lesz az ország iparára,
mert megszervezi Románia iparoktatását egye-
ges és modern alapokon, miáltal az ország ipa-
rosodásának hatalmas előmozdítója lesz. Ugylát-
szik az ország vezetősége szakított azzal a fel-
fogással, hogy mi csak mezőgazdasági állam va-
gyunk és belátta, hogy erős ipar közterhekben
többet bír el, mint a mezőgazdaság, ezenkívül az
elzárkózási politika, amely urrá lett az egész vi-
lágban, nem kedvez a csupa nyersanyag kivitelre
dolgozó államoknak, helyesebb és jobb a nyers-
anyagokat az országon belül feldolgozni, ami
csak jól megalapozott ipar által lehetséges. Az
ipar megteremtéséhez és fejlesztéséhez azonban
két fontos tényezőre van szükség és pedig tőkére
és képzett munkásokra, vezetőkre. Ez utóbbiak-
ban nagy hiány van, külföldiekre voltunk szorul-
va. Ezt a hiányt hivatott pótolni a most megje-
lent iparoktatási törvény, amely céltudatosan
akarja nevelni az ifjúságot az ipari pályára. Ezért
részben új ipariskolákat állít fel, azonban nagy-
részen átalakítja a meglévő középiskolákat, az
alsófokúakat, amelyek négyosztályosak éppen
ugy, mint a felsőfokú nyolcosztályosokat, mű-
helyei látja el azokat, ahol a tanulók gyakorlati
kiképzésben is részesülnek. Ezek a műhelyek,
mint kereskedelmi vállalatok fognak működni és
bizonyára nagy versenyt támasztanak az iparo-
soknak.

A lányok részére külön ilyen ipariskolákat
állítanak fel, amelyek a női munkaerőket speciá-
lis szakmákra fogják kiképezni és különbséget
tesznek annyiban, hogy míg a fiúiskolák heti
órása 48 lesz, a gyengébb nem részére 42
óra lesz a heti munka. Lesznek még külön két
éves tanfolyamok különleges iparágak részére is.
Az iparoktatás a közoktatásiügyi miniszter tárcá-
jához fog tartozni. A mostani ipariskolákat az
új törvény által megszabott iskolatípusokhoz ké-
pest fogják átalakítani. A mostani iparostanone-
iskolák, amelyek tanfolyamok formájában ma-
radnak meg, a munkügyi minisztérium kötele-
kébe tartoznak továbbra is. Az ipariskolák inter-
nátusokkal lesznek egybekötve, ösztöndíjak álla-
nak rendelkezésre úgy a tanulók, mint a kül-
földre küldendő végzett növendékek részére. Egy
ipariskolai tanárképző tetőzi be a felépített ipar-
oktatást. Egy legfelsőbb bizottság fogja irányi-
tani az egész iparoktatást, amely a minisztériu-
mok, kamarák és tantestületek kiküldöttjeiből fog
állni.

la angajarea lucrărilor pe cont propriu, fără în-
să a fi legat de o anumită localitate sau local,
deci, având caracter ambulant, meșteșugăreimea
de acolo nu s'a putut forma ca și element patro-
nal distinct, confundându-se prea mult cu ele-
mentul muncitoresc tocmai prin natura calității
lor în întreprinderi, unde funcționează mai mult
ca și „meșteri” salariați.

O lege de unificare a meseriilor era necesară

A törvény szeptember elsején lép életbe és a
rendelkezésre álló költségvetési összeghez képest
lesz végrehajtva. Áttérve most a törvény részle-
tes ismertetésére, amely nyolc cím alatt 28
fejezetből és 136 szakaszból áll, a következőket
állapítjuk meg.

Az első cím az általános rendelkezéseket tar-
talmazza meghatározva, hogy csak négy elemi
osztály elvégzése után vehetők fel úgy az állami,
mint a magán ipariskolákba. Az ipari középisko-
lák anyaga a gimnáziumok és liceumokban lesz
előadva, tartama négy év, a különleges (special)
ipariskolák tartama pedig két év. Az iskolák a
közoktatásiügyi miniszter hatáskörébe tartoznak,
amely szabályrendeletek útján rendelkezik a csak
az általa jóváhagyott tankönyvek használhatók.

Ipariskolákat csak a miniszter-engedélyével
lehet felállítani, valamint a meglévő középisko-
lák átalakítása is engedélyhez van kötve. Megyék,
községek, szakkamarák is állíthatnak fel ipari-
skolákat a miniszter ellenőrzése mellett, míg ma-
gánosok, társaságok és egyházak, csak mint ma-
gániskolákat állíthatják fel ezeket. A tanítási
nyelv valamennyi iskolában kizárólag román. A
tanév tartamát és kezdetét külön rendelet fogja
megszabni. Az első évfolyamra csak 4 elemi osz-
tályt végzett növendékek vehetők fel. Ha többen
jelentkeznek, mint amennyi hely van, úgy a fel-
vételi vizsga eredményéhez képest lesznek fel-
véve, külföldiek csak az esetben, ha az összes
román állampolgárságu tanulók elhelyezését nyer-
tek. A hét elemi osztályt végzettek a harmadik
osztályba vehetők fel.

A gimnáziumokba csak 11 évet meghala-
dott és 15 éven aluli tanulók vehetők fel, lefelé
hat hónap, felfelé két évi többletet csak a minis-
ter engedélyezhet. A felsőbb osztályba csak lega-
lább hat középeredményes vizsga letétele után
léphet. A közszolgálati alkalmazás tekintetében
az iskolát végzettek egyforma jogosultsággal bir-
nak a más gimnáziumi végzettséggel bírókkal.

FELVÉTEL AZ IPARISKOLÁKBA.

Az ipari liceumokba a felvétel csupán hat kö-
zéperedménnyel letett felvételi vizsga alapján
történhetik, amelyeken úgy az ipari, mint a ren-
des gimnázium végzett növendékei részt vehet-
nek. Az életkor minimuma 15 év, maximum 18 év.
A felsőbb osztályba való felvétel csak sikeres
vizsga letétele után történik, a végbizonyítvány
pedig az elméleti és gyakorlati vizsga letétele
után adatik ki, amely bizonyítvány egyenjogu a
tisztán elméleti liceumok bizonyítványával. A

deja, să vedem deci această experiență cu apli-
carea pe teren a legii întocmită de Dl. Ministru
Nistor, care așteaptă să i se pună suflet, pentru
a fi de un folos real meșteșugărimii și economiei
noastre naționale, din care să renască o lege
nouă, nu de subordonare, ci de coordonare a tu-
tutor forțelor productive.

Horia A. Toader
secr. g. l. Corp. Ind. Oradea.

különleges két éves magasabbfokú ipariskolákba úgy az ipari liceumok, mint a mezőgazdasági, kereskedelmi, valamint elméleti liceumot végzetek jelentkezhetnek. Esetkor legkevesebb 19 év, az előmeneteli vizsga alapján történik, a végbizonyítvány középéremmére 7. kell, hogy legyen.

MAXIMALIS LÉTSZÁM.

A gimnáziumokba 50, a liceumokba 40 növendék vehető fel egy osztályba, míg a gyakorlati kiképzésben egy tanár csak husz tanulóval bízható meg. Osztályismétlés csak kétszer van megengedve, kivéve ha súlyos betegség volt ennek oka. Külföldi oklevelet nosztrifikálni kell, esetleg vizsga letétele szükséges, kivéve ha a külföldi állammal kölcsönösségi viszony áll fenn. Diplomát, bizonyítványt, vagy annak másolatát csak az iskolai hatóság adhat ki. A tananyag az ipariskolákban két részre oszlik és pedig elméleti és gyakorlati részre. Az elméleti az általános tudást és a szaktudást, azután a művészi és kézügyességi tárgyakat tanítja, míg a gyakorlati rész az iskola műhelyeiben és laboratóriumában veseti be a növendékeket az ipari tudásba szaktanárok által.

TANULÁSI IDŐ.

A napi tanulás fiuknál 8 óra, leányoknál hét óránál több nem lehet. Elméleti tárgyak óramennyisége fiuknál egyharmad, míg leányoknál a fele lehet. A szünidőben a fiutanulók egyes gyárakban, vagy műhelyekben nyerne, mint gyakornokok elhelyezést. Erre nézve a törvény kötelezi az egyes gyárakat és iparosokat, hogy végzett fiu és leány növendékeket befogadjanak, azokat gyakorlatilag oktassák és előmeneteliükről az iskola igazgatóságának jelentést tegyenek. Aki ezt megtagadják 2-20 ezer leig terjedő büntetéssel sújtják, a végzett tanulók segélyalapja javára. A gyakornok munkáról való elmaradása igazolatlan órák számát. Az ipari gimnáziumok tanulói csak a harmadik osztályban lesznek szakmanként beosztva, alkalmasságukhoz képest, amit pszichotechnikai vizsgálat állapít meg.

KÜLÖNLEGES RENDELKEZÉSEK A FIUISKOLÁK RÉSZÉRE.

A fiu ipari gimnáziumok célja felkelteni az érdeklődést az ipar iránt, legelőbb juttat keresethez, megadva az elméleti és szaktudást. Az iskolát végzettek a végbizonyítványban gyakorlati jellegűt kapnak, mint ipari munkások: alkalmazást nyerhetnek az ipartörvény rendelkezései szerint. Megkaphatják az ipari munkás igazolványt az iskolában is két évi gyakorlat és sikeres vizsga letétele után. A fiu iparliceumok azok és műiparosokat képeznek ki, akik különleges elméleti és gyakorlati tudással kell, hogy bírjanak, ezenkívül művészeteket, gyári vezetőket. Az iskola bevégezése után mesterbizonyítványt kapnak, amely ipar-gyakorlására jogosítja és arra, hogy ipariskolákban gyakorlati tantárgyakat adjanak elő.

Különleges ipariskolák fiuk részére. Céljuk magán, vagy állami vállalatok részére vezetőket kiképezni, továbbá mérnök és építész segédek, rajzolókat műszaki irodák részére, köz- és magánvállalkozókat nevelni.

Ezen iskolákban elméleti tárgy csupán a német, vagy francia nyelv, különben csupán szaktárgyakkal és gyakorlati foglalkozással a mellettiük felállított gyakorlati műhelyben, amelynek teljesen meg kell felelnie valamely racionális vállalkozásnak. Ezen gyakorlati műhelybe tanoncok is felvehető. A gyakorlati kiképzés a C. F. R. műhelyében, arzenál, stb. állami vállalatoknál is történhet az iskola felügyelete alatt. A tanulók az iskola bevégezése után oklevelet kapnak, mint ipari művezetők és ezzel beiratkozhatnak a műegyetemre és szépművészeti akadémiára is.

A LEÁNYISKOLÁK TANRENDJE

A női ipariskola célja a nőknek alkalmas ipari pályára való előkészítése, szem előtt tartva a családi életet is. Ugyanúgy három típusu, mint a fiu ipariskolák, ugyanolyan jogokat biztosít, mint a fiuknak, azonban az ipari gimnázium végbizonyítványa két évi gyakorlati feljogosítja, hogy falun önálló ipart űzhessen, eltérőleg az ipartörvény rendelkezéseitől.

FELVÉTELI VERSENYVIZSGÁK A MŰEGYETEMRE VALÓ BEIRATKOZÁSHOZ.

Az ipari liceum és különleges ipari iskolák végzett növendékei ha a műegyetemre, vagy építészeti, vagy szépművészeti akadémiára akarnak beiratkozni, minden év szeptember 20. és októ-

ber 5. között tartandó versenyvizsgán tartoznak részt venni, amely szóbeli és írásbeli és a legmagasabb jegyet kapottak vehetők fel az előre meghatározott számban. Aki háromszor elbukott, többé nem jelentkezhet versenyvizsgára.

TANÁRKÉPEZDE.

A gyakorlati tárgyak tanárainak kiképzésére külön tanárképző állítatik fel, a tanulási idő két év. Olyan liceumot és külön tanfolyamot végzetek vehetők fel, akik ezenkívül egy évi gyakorlatot folytattak valamely ipari üzemben. Aki csak ipari liceumot végeztek, azoknak három évi gyakorlatot kell kimutatni. A tanulók létszámát a miniszter határozza meg, a felvétel versenyvizsgán történik. A tanárok kinevezése azon sorrendben történik, mint amilyen eredménnyel vizsgáztak és míg az előzők kinevezése nincs meg, újak nem juthatnak álláshoz.

IPAROKTATÁS IPARI MUNKÁSOK RÉSZÉRE.

Ipari munkások és tanoncok részére, akik iparvállalatoknál vannak alkalmazva és akiknek nem volt módjuk ipariskolákban a szükséges általános és szakműveltséget elsajátítani, amire ipari gyakorlatukhoz szükségük van, a munkaügyi miniszter által fenntartott tanfolyamokon, vagy az ipari gimnáziumok ilyen tanfolyamán vesznek részt, amelyek tartama négy év. Ezen tanfolyamok látogatása a tanoncokra nézve kötelező és ez esetben fel vannak mentve az ismételőiskola látogatása alól. Rendelet állapítja meg, kik vannak felmentve magasabb képzettség folytán az elméleti oktatás alól. A heti óraszám ezen tanfolyamokon elméleti oktatás terén nem lehet több 12 óránál. Az órák folytatóságosak és 20 órát meg nem haladhatnak. A gyakorlati kiképzés a magánműhelyekben történik. Magasabb osztályba csak vizsga útján léphet legkevesebb 6 közép eredménnyel, a végbizonyítványt a vizsgálobizottság adja ki, amelynek alapján ipari liceumokba felvehető.

A közép ipariskolák mellett bizonyos különleges tanulmányok elvégzésére külön gyakorlati tanfolyamok létesíthetők a miniszter előzetes engedélyével.

A harmadik cím foglalkozik az iparoktatás tanügyi személyzetével, kinevezésével, előléptetésével, alkalmazásuk feltételeivel és a tanszékek felállításával, a tanérek áthelyezésével, véglegesítésével és nyugdíjazásával, a tanügyi személyzet jogai és kötelességeiről, kitüntetésekről, és büntetésekről, továbbképzésről és végül a fizetésekről. Ezek a részek bennünket kevésbé érdekelnek. A negyedik cím az iskolák igazgatásáról, igazgatók és helyetteseik kinevezéséről, a műhelyfőnök és osztályfőnökökről intézkedik, nemkülönben a segédszemélyzetéről, titkárok, könyvelők, raktárnokokról és szolgálszemélyzetéről.

A végzett növendékek támogatása

A végzett növendékek anyagi támogatását, hogy magukat önállóvá tartsák, az iparosítási alap végli visszafizetendő kölcsönök alakjában. E kedvezményezettek évenként mérleget tartoznak bemutatni vállalatukról, hitess könyvelő ellenjegyzésével, amelynek elutasítása a kedvezmények megvonásával jár. A kölcsön biztosítására az bekebelezhető a vállalkozó vagyonára. A vidéken elhelyezkedők a támogatást áruban is kaphatják, amelyet felhasználhatnak a falu iparosításának előmozdítására az elemi tanfolyamokon. Az iskolát végzettek, ha saját műhelyt nyitnak, tíz évi adómentességet élveznek. Ha ezen végzett tanulók szövetségekbe egyesülnek, közszállításonál hét százalékos kedvezményt élveznek és csak két százalékos biztosítékot kell letenniük. Azok akik állami, vagy magánvállalatoknál végeznek gyakorlatot, a nemzeti munka fejlesztésére irányuló összes kedvezményekben részesülnek, felszámoló vállalatok átvételénél előnyt, a Banca Nazionaleál leszámítási hitelt kapnak a legfelsőbb iparoktatási tanács javaslata alapján.

A törvény hetedik címe az ipariskolák feloszlásával foglalkozik, amely csak a legfelsőbb tanács javaslata, miniszteri rendelkezéssel történhetik meg, a vagyont az ipariskolai alap kapja, míg a felszerelést a legközelebb fekvő iskola rendelkezésére bocsátják. Ez a cím rendelkezik a tanárok és egyéb alkalmazottak elhelyezéséről is.

A nyolcadik és utolsó cím az átmeneti és véghatározatokat foglalja magában. Ezek szerint

AZ IPARISKOLÁK ANYAGI FELTÉTELEINEK ELŐTEREMTÉSE.

Az ipariskolák felépítése és fenntartása az állam, megyék, községek, kereskedelmi és iparkamarák, munkakamarák és olyan társaságok kötelessége, amelyekben az állam részesedik, egyed-áruságot, vagy kedvezményt nyújt. A személyi költségeket az állam viseli, ugyeintén a tanulók ösztöndíjainak egy részét is és az iskola, valamint a műhely felzerelését. A megye és községek kötelessége az iskolák felépítése, javítása és fenntartása, fűtés, világítás és vízellátás, valamint az ösztöndíjak egy része. Amennyiben a megye, vagy község az erre szükséges összeget nem veszi be a költségvetésbe, hivatalból iratlik elő, ugyanez történik a kamaráknál is az illetékes miniszter által. Az állam által kedvezményben részesített pénzügyi és iparvállalatok szubvenciókat szavaznak meg, amelyek mennyiségét a legfelsőbb tanács állapítja meg évről-évre megegyezés alapján, tekintetbe véve az iskolák szükségletét.

AZ IPAROKTATÁS HAZA.

Egyéb anyagi források előteremtése céljából létesítették fenti cím alatt egy alap, melynek célja a tanulók segítése, valamint az önállóvá tételükhez szükséges segélyek folyósítása. Ezen alap bevételeit képezik minden állami, megyei, községi autonóm testület szállításaiból akár árlejtsé akár szabadkézből adattak ki, két százalék. (Kivétel a CFR., kikötők és vízi közlekedési eszközök, utépítések, posta, távirid, valamint a honvédelmi minisztérium.) Azon taxák fele, amelyet a munkaadók és munkások a tanoncotthonok és iskolák fenntartására fizetnek és amit a legfelsőbb tanács állapít meg. Az ipariskolák műhelyeinek jövedelme, különböző intézmények és magánosok ajándékai és végül a szubvenciók, amelyek kötelezőek a kedvezmények megvonásának terhe alatt. Ezen alapot az iparoktatási legfelsőbb tanács kezeli a kibocsátandó rendeletek alapján.

A LEGFELSŐBB IPAROKTATÁSI TANÁCS SZERVEZETE.

Az iparoktatás valamennyi ágazatának egy-egyes vezetésére fenti legfelsőbb tanácsot alakítja meg a miniszter, amely 23 tagból áll, akiket öt évre neveznek ki. A tanács legalább három honvéként összehívandó. A tanács mellett három osztály működik és pedig a tanulmányi, művészeti és elhelyezési osztály.

AZ IPAROKTATÁS KIEGÉSZÍTŐ INTÉZMÉNYEI.

Ezek az iskolai könyvtárak, laboratóriumok, műhelyek és muzeumok, a rajz- és zenetermek, tornatermek, amelyek minden iskola mellett felállítandók, ugyeintén internátusok és kántinok.

az összes most fennálló ipariskolák, amelyek a közoktatásiügyi miniszter rendelkezése alatt állanak, a törvény életbelépésétől kezdve ipari gimnáziummá, liceummá, vagy különleges ipari iskolává alakulnak át a szükséglethez és a helyi lehetőséghez mérten. Az átalakulás miniszteri rendeletre történik, amely az átmeneti intézkedéseket is megteszi.

Mérnökök, akik műegyetemet végeztek és akik két éve ipariskolában, mint helyettesek tanítottak, állásaikban véglegesíttetnek, miután a miniszter rendeletére képesítési vizsgát tesznek. Ugyancsak véglegesíttetnek a letett vizsga alapján azon elméleti tantárgyakat előadó tanárok, akik husz éves szolgálatot betöltöttek. A jelenleg alkalmazásban lévő helyettes mesterek, akik ipariskolát végeztek és legalább hét éve vannak alkalmazásban, még egy utolsó képesítési vizsgára jogosultak. Előző törvények, vagy tények által szerzett jogok a legfelsőbb tanács által lesznek kivizsgálva és csak ennek kedvező véleménye alapján dönt a miniszter. Ezen szerzett jogokat azonban a törvény életbeléptetésétől számított hat hónapon belül kell érvényesíteni.

Míg az ipari szaktanárképző intézet felállítatik, tanfolyam létesítendő e célra miniszteri rendelet alapján. A miniszteri megbízottak ezen törvény alkalmazása céljából rendeletekben állapítják meg minden ipari iskola tanrendjét. Jelen törvény 1936 szeptember 1-én lép életbe. A törvényt a szenátus március 31-én, a kamara április 2-án szavazta meg, öfelsege a király április 6-án szentesítette.

A repülőbélyeg alkalmazásáról szóló törvény intézkedései

Hol és hogyan kell alkalmazni a repülőbélyeget? — A kihágási jegyzőkönyv ellen csak akkor lehet fellebezni, ha letétbe helyezik előzőleg a bírság husz százalékát.

Két részből álló repülőbélyeg kerülnek a számlákra

A hivatalos lap 77-ik száma közli a repülőbélyeg alkalmazásáról szóló törvényt, amely közelről érinti az iparos- és a kereskedő-társadalmat. Azokat, akik a repülőbélyegeket nem alkalmazzák a törvény előírásainak megfelelően, súlyos büntetésben részesítik.

A törvény értelmében a 9. szakasz szerint kihágást képez:

1. Ha a kereskedő vagy iparos, aki üzleti könyveket köteles vezetni, nem tartja ezeket a könyveket és emiatt a hatóságok nem ellenőrizhetik az üzleti könyvekre kötelező repülőbélyeg felragasztását. Kihágást képez az is, ha az iparos vagy kereskedő nem mutatja fel az ellenőrző közegeknek a könyveket, számlákat vagy azokat az iratokat, amelyek a törvény értelmében repülőbélyeg-kötelesek.

2. Ha nem kellő összegben ragasztják fel a bélyegeket azokra az okiratokra, amelyek a törvény szerint repülőbélyeg-kötelesek.

3. Ha nem megfelelő módon, illetve nem a törvény rendelkezései szerint semmisítik meg a felragasztott repülőbélyegeket.

Az ilyen kihágásokat jegyzőkönyvvel állapítják meg. A kihágási jegyzőkönyvet jóváhagyás végett a repülőbélyegeket ellenőrző bizottsághoz terjesztik és ennek határozata elsőfokú ítélet jellegével bír, egyben pedig ideiglenes végrehajtható. Az így kiszabott bírságot a helyi törvényszékhez lehet megfellebezni. A fellebbezés a bírságot közlő jegyzőkönyv vételétől számított husz napon belül adandó be. A törvény a bírság elleni fellebbezést szigorú alakisághoz köti.

A törvényszék a fellebbezést csak akkor fogadhatja el, ha a kirott bírság husz százalékát a fellebbező előzőleg letétbe helyezi.

A fellebbezésnek a következőket kell magában foglalnia: 1. A fellebbező nevét, lakcímét, annak feltüntetésével, hogy a törvényszéki tárgyalásra szóló idézést hova kézbesítsék ki. (Ez a fellebbezésben pld. így tüntetendő fel: Domiciliul ales în Arad, Str. Alex. 9.) Tehát, ha valaki vidéken lakik, akkor is a törvényszék székhelyén lévő címet kell megjelölnie abból a célból, hogy oda az idézést kikézbessithessék. 2. A fellebbezés részletes indokait, tehát nemcsak a védekezést, hanem az esetleges összes bizonyítékokat is mellékelni kell, az esetleges szükséges iratokat másolatban, lehetőleg hitelesítve. 3. A fellebbezéshez csatolni kell a bírságot kivétő jegyzőkönyvet vagy annak másolatát. Ha a fellebbezés ennek a három feltételnek nem felel meg és a fellebbező előzőleg nem helyezte letétbe a bírság husz százalékát, akkor a törvényszék minden további tárgyalás nélkül köteles megsemmisíteni a fellebbezést. Az így hozott ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel lehet fordulni a táblához. Ez esetben a tábla székhelyén kell megjelölni az idézés kézbesítési helyét.

Tekintettel arra, hogy a törvény 13. szakasza

a kihágásokat megállapító közegnek jutalmakat biztosít,

előreláthatólag gyakoriak lesznek a kihágási jegyzőkönyvek.

A fentemlített kihágások büntetése a következő:

Ha az iparosnak vagy kereskedőnek nincs üzleti könyve, vagy azokat az iratokat, amelyek repülőbélyeg-kötelesek fel nem mutatja, 2.000—10.000 lei-ig terjedhető bírsággal sújtható. Visszaesés esetén a büntetés kétszeresét rójják ki.

Ha valamely kereskedő vagy iparos nem alkalmazza a repülőbélyegeket, akkor

a büntetés 2.000 lei és visszaesés esetén a kétszerese. Ugyan így büntetik meg az iparost, vagy kereskedőt, ha a repülőbélyegeket

nem semmisíti meg, úgy, ahogy azt a törvény előírja.

A számlákkal kapcsolatosan az új törvény azt a rendszert vezeti be, mint, amely jelenleg a rendes okmánybélyegekre vonatkozik. Vagyis a repülőbélyeg, miként a rendes számlabélyeg, szintén két részből áll. A repülőbélyeg alkalmazásának részletes kimutatása egyébként a következő:

1 lei repülőbélyegilleték fizetendő: saját csomagolási illatszerek és luxus toilettécikkek után 50 lei értékig, 2 lei illeték 50—200 lei értékig, 5 lei illeték 200—500 lei értékig és 10 lei illeték ennél nagyobb érték esetén. Az illeték minden cikkre külön számítandó.

A fenti repülő bélyegilletékek a belföldi termelésű cikkek után fizetendők. Az importált cikkek aviatikai bélyegilletéke a fentieknek kétszerese. A raktáron levő készletek aviatikai bélyegilletékét harminc napon belül kell kiegészíteni, vagyis 1936. április 30-ig.

A pezsgőborok üvegje után, ha belföldön készült, akkor 10 lei, ha importálják, 50 lei aviatikai bélyegilleték fizetendő.

A szeszmonopoltörvény 1. cikkének c) bekezdésében szereplő minden negyed liter pálinka után 0.50 lei repülő bélyegilleték fizetendő. Magánvállalatok a konyak, rum, likőr és speciális pálinkák gyártásához szükséges szesz vagy borszesz litere után 10 lei repülő bélyegilletéket kötelesek fizetni. Az importált konyakok, rumok, likőrök, speciális pálinkák, borok és egyéb szeszitalok után fél literenként 10 lei repülő bélyegilleték fizetendő.

A jelenleg készleten levő áruk repülő bélyegilletékének kiegészítésére, illetőleg kifizetésére 20 napi időt ad a törvény.

Kereskedők, iparvállalatok, bankok, részvénytársaságok, biztosító társaságok, vegytisztító üzemek, festődék és bármilyen hasonló jellegű kereskedelmi és iparvállalatok által kibocsátott nyugták, átadási vagy fizetési elismervények bármilyen elnevezés alatt, valamint bármilyen magánvállalat által kiadott fizetési listák (minden egyes alkalmazottára külön számítva), repülő bélyegilletéke a következők:

100 leitől 10.000 leig 2 lei.
10.000 leitől 50.000 leig 3 lei.
50.001 leitől 200.000 leig 4 lei.
200.001 leien felül 10 lei.

A bélyegtörvény 4 cikkétől kezdődően a 15 cikkig bezárólag szereplő okiratok után a következő bélyegilleték fizetendő:

1. Az állami hatóságokhoz intézett kérésekre 1 lei aviatikai bélyeg.
2. A fix bélyegilleték alá eső okiratok után 2 lei aviatikai bélyeg.
3. A proporcionális adó alá eső iratoknál pedig az érték egy ezreléke.

Kivételt képeznek az egy ezrelékes repülő bélyegilleték alól a bélyegtörvény 5. cikkének 1. §-ában, 14. cikkének 1. és 2., 4—12. cikkében, 14—16. cikkében, valamint a 15. cikk 7. §-ának 12. bekezdésében szereplő okiratok, amelyek után 2 lei repülő bélyegilleték fizetendő.

A fentiek szerint tehát a számlák után, a melyek a bélyegtörvény 14. cikkének 13. §-ában szerepelnek, nem 2 lei, hanem 1 ezrelékes repülő bélyegilleték fizetendő.

A hirdmények, plakátok aviatikai bélyegilletéke a következő:

20 négyzetdeciméter terjedelemig 0.10 lei, 40 négyzetdeciméter terjedelemig 0.20 lei, 1 négyzetméter terjedelemig 1 lei, 5 négyzetméter terjedelemig 5 lei, 10 négyzetméter terjedelemig 10 lei, 10 négyzetméteren felül 20 lei.

Mentesek a repülő bélyegilleték alól a tudományos konferenciák plakátjai, a lapok és napilapok plakátjai, valamint a választási plakátok.

Közl.: Dr. Kele Sándor ügyvéd, Arad.

Eredményes munkáról számoltak be az arad-i Iparos Otthon közgyűlésén

Megvalósul az Iparos Otthon aggménháza is.

Az Iparos Otthon Arad város iparosságának ez a tevékeny és az iparosság értékes inézménye, amelyre az Ipartestület megszűnése után még az eddiginél is jelentősebb feladatok várnak, vasárnap délután tartotta rendes évi közgyűlését Reinhart Gyula elnöke mellett. Az elnöki asztalnál Reinhart Gyula oldalán Gabos Jenő dr., Bahács Miksa, Mizera József, Braun Samu és Fock Gábor igazgatósági tagok, valamint Kun József, a felügyelő bizottság tagja foglaltak helyet. Az elnöki megnyitó után a titkári jelentést ismertette a közgyűlés tagjai előtt, akik mindvégig lelkes megértéssel vették tudomásul az intézmény kitűnő munkáját. A jelentés részletes beszámolót nyújtott az Iparos Otthon örvendetes működéséről, majd kitért az iparosság halottjaira, ezek közül méltatta Glück József érdemeit, aki úgy az alapításban, mint az intézmény vezetésében értékes tevékenységet fejtett ki, úgyhogy a közgyűlés jegyzőkönyvével örökítette meg néhai Glück

József emlékét. Megemlékezett még a jelentés arról is, hogy a vezetőség most már elérkezettnek látja az időt arra, hogy

megalapítsa az Iparos Otthon aggménházát is és az alapítás munkálataihoz ez évben hozzá fognak.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a jelentést, az előterjesztett mérlegszámlát és a felmentvényt az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak megadta. Ezután a választások következtek, amely szintén gyors és sima lefolyású volt. A vezetőség javaslatára egyhangulag megválasztották az üresedésben lévő igazgatósági helyekre: Braun Samut, Hillyer Mihályt, Kőszeghy Emilt és Sztojka Kálmánt igazgatósági póttagokul: Matekovics Lászlót és Unsora Istvánt. Számvizsgáló bizottság tagjaivá: Bozsik Ernőt, Barthel Ernőt, Holló Frigyeset, Kun Józsefet és ifj. Nagy Károlyt, számvizsgáló póttaggá: Riedl Ödönt és Rózsa Bélát.

A választások után Reinhart elnök zárószóval a közgyűlés véget ért.

NEM JÖTT ZAVARBA.

A társaságbeli szépasszony arról nevezetes, hogy nem lehet zavarba hozni. Nincs az a megjegyzés vagy kérdés, amelyre ne válaszolna azonnal, gondolkodás nélkül és a legtökéletesebb talpraesettséggel.

A napokban éjjel után ment haza az asszony. A férje már izgatottan várta őt és ráförmedt:

— Mindent tudok!

Önagysága nem jött zavarba.

— Mindent tudsz? Akkor légy szives mondd meg nekem, mikor volt a katalanumi utközet.

Pénzes társ kerestetik kisebb, gépi berendezéssel is bíró elektrotechnikai vállalkozáshoz,

amely főleg rádióalkatrészek előállításával foglalkozik. Hangszóró-készítésben specialista. — Ajánlatokat

„ORADEA 50.000“ jeligére „Az Iparos“ kiadó hivatala, Arad, továbbít.

Jogesetek a kisipar köréből

Ha a munkás vasárnap is dolgozik, akkor részére hétköznap adandó pihenő.

Az arad-i törvényszék elvi jelentőségű ítéletet hozott egy arad-i munkás és munkaadója között lefolyt perben. A munkás pert indított azon a címen, hogy vasárnap is dolgozott és erre az időre is jár részére a fizetés. A munkaadó viszont azt adta elő, hogy *heti hét napi munkára vette fel az alkalmazottat és azért adott nagyobb fizetést, mert a munkás egész héten át dolgozott.* A bíróság a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezéseit figyelembe véve, érvénytelennek nyilvánította a feleknek a munkaidőre vonatkozó kikötését, tekintettel arra, hogy az említett törvény rendelkezéseitől a felek szerződéssel sem térhetnek el.

A törvényszék megállapította, hogy ha olyan munkáról van szó, ahol a munkás vasárnap is foglalkoztatható, mint például a cukrászda, cukorkaüzlet, fagyaltszalon, stb., akkor a munkásnak a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény értelmében *egy nap pihenő a következő hét valamelyik hétköznapján jár és ettől a törvényes jogszabálytól a felek el nem térhetnek.* Ezzel ellentétes tartalmu munkaszerződés tehát érvénytelen.

Igy tehát akkor, amikor a munkás vasárnapi munkaszolgáltatásért követelést támasztott, ezt a törvény rendelkezései alapján jogosan tette és nem vehető figyelembe a munkaszerződésnek az a része, amely a vasárnapi munkaszüneti törvény rendelkezéseivel ellentétes intézkedést foglal magában. A törvényszék a vasárnapi munkaszüneti törvény 26. és ugyanezen törvény 6., 7. és 10. szakaszaival indokolta határozatát.

Van-e helye perújításnak munkaügyekben?

A rendes polgári perekben, ha a fél a pert elvesztette és olyan bizonyítékaik vannak, amelyeket felhasználni kellő időben a per folyamán nem tudott, *joga van perújítást kérni.*

Ennek a jogi elvnek alapján felmerült a kérdés, hogy *a munkaügyi perekben van-e ilyen perújításnak helye?*

A pereszes fél egy ilyen, a munkabírószék elé tartozó ügyben perújítással élt és az előterjesztett újabb bizonyítékok alapján kérte az ügy újból való letárgyalását. A perújító ellenfele kifogásokkal élt és előadta, hogy ennek a munkaügyi törvény, valamint a munkaügyi törvényekről szóló eljárás szakaszai értelmében *nincs helye.*

A munkaügyi bíróságok szervezetéről szóló törvény rendelkezései szerint a felek kötelesek minden bizonyítékukat bemutatni *már az első tárgyaláson.* A törvény 48. szakasza viszont még a tanuval való bizonyítás elhalasztására, illetve a meg nem jelent tanu újból való megidézésére csak *egyszer* ad módot.

A törvény rendszeréből tehát nyilvánvalóan az a következtetés vonható le, hogy a gyors eljárást célozza és azt kívánja elérni, hogy a felek közötti jogviszony, illetve a vitás kérdés mielőbb bírói uton rendeztesse. Így tehát még akkor sem ad módot a halasztásra, ha egyébként a bizonyítékokat bejelentették. A bíróság újabb halasztás megadása nélkül is jogosult az ügyet elintézni. A peres feleknek tehát kölcsönösen gondoskodniuk kell arról, hogy a vita tárgyát képező ügyben összes bizonyítékaikat mielőbb beszerezzék és felvonultassák.

Ezekre a jogi elvekre való tekintettel tehát olyan utólagos bizonyítékok, amelyek esetleg a per után merülnek fel és amelyekről a felek utólag, a per befejezése után értesültek, *perújítási okul fel nem használhatók*, mert az ismert, bejelentett, de fel nem használt bizonyítékok egyszeri elmulasztása esetén is bírói határozat hozható.

Igy tehát a perújítási kérelmeknek, amelyeket a polgári perrendtartás megenged, *munkabírószági ügyekben helye nem lehet.*

Az arad-i munkabírószék ezen az alapon a hozzá benyújtott perújítási kérelmet elutasította.

Közl.: Kéle Sándor dr. ügyvéd, Arad.

Hogyan épül a felhőkarcoló

Egy amerikai felhőkarcoló-építész érdekes önvallomása. — Különös természeti jelenségek a felhőkarcolókon és körülöttük.

— Szürkébb, egyhangúbb és fáradtságosabb munkát nehéz elképzelni egy felhőkarcoló teljes technikai tervezetének elkészítésénél. Az egész tiszta matematika. Képzeld el, miképpen, milyen pontossággal kell kiszámítani egy százeleletes épületóriás súlyviszonyait, hogy semmi baj ne történjen. Az Empire State Building acélváza végeredményben 104 emelet padlóját, mennyezetét, falait, márványberakásait, faburkolatait, lakóit, berendezéseit bírja el. Egészen különleges természeti túlneményekkel vagyunk kénytelenek számolni. A felhőkarcoló a nagy szélben libeg. Hasonlóan az Eiffel-toronyhoz, észrevehető mozgást végez a teteje. Acélvázára a hőhatások észrevehetően befolyást gyakorolnak. Az egész acélváz összeillesztésénél — egy newyorki felhőkarcoló esetében — számolni kell a végtelenül hideg newyorki telekkel és a hihetetlen forrósággal. A hosszú acélváz részeit igen komoly méret-elváltozásokat lehet megfigyelni.

— Igen érdekes azonban, hogy a felhőkarcoló maga is megváltoztatja a környezetét. Híres ebből a szempontból a Flatiron Building, amely mellett a járdán állandóan forgószél van. A nők, kivált nyáron, vagy átmennek a tulsó oldalra, vagy erősen lefoglalják szoknyájukat, mert a felhőkarcoló által keltett pajkos szelek mindent felbillentenek. Ezért a forgószélért a Flatiron Building oldalirányú falai a felelősek. Manhattan felett különben egészen furcsa levegőáramlások vannak. A felhőkarcolók ugyebár bizonyos magasság után karcusodnak s tetejük rendszerint egytized akkora, mint az alapjuk. Ez a „spirális” jelleg okozza a furcsa széláramlásokat. Ezt a túlneményt nagy ünnepekkor lehet jól megfigyelni. Amikor Lindbergh haza érkezett óceánrepülése után, az egész város az ablakban volt s minden ablakból papírszeleteket zúdítottak le az utcára. A papírszeleteknek csak egy svszűk esett le, a többi hosszú ideig fent kergetőzött a levegőben a felhőkarcolók csúcsai körül.

— Mi a véleménye a liftsztrájkokról?

— Semmi. A liftesfiuknak nyilván igazuk van s a lakók és irodabérlők joggal méltatlankodhatnak a sok gyaloglás miatt. Különben ezek nem is „liftek” európai értelemben, inkább vertikális expresszek és személyvonatok. Hiszen van olyan lift, amely csak minden 10-ik emeleten áll meg. Ez az expressz. Kezelésük külön tudomány. Így helyesebben nem „liftes sztrájk” van Newyorkban, hanem a függőleges vonatok mozgásvezetői sztrájkolnak.

— Valamit a saját műveiről...

— Műveim? Felhőkarcolókat építék, természetesen nem egyedül, ami pedig a művet illeti, a felhőkarcoló igazán távol van a művészettől. Tudom, hogy az európaiak sok művészt vélnék felfedezni a felhőkarcolókban, de mi aká' tudjuk, hogy a felhőkarcolókban milyen művészi lehetőségek vannak, ezzel egyáltalán nem dicsekszünk.

A felhőkarcoló-építést nagyon magán szelészváltu, csontkeretes szemüvegű, szőke férfinak képzeltem el, akinek az arcéle olyan, mint a borotva pengéje. Tárgyilag, szárazmodoru, kemény ember, gondoltam. Az ember persze minden foglalkozáshoz odaképzelt egy típust. A vil-

lamoson néha látni olyan biztatóan nyugodt és jóindulatúan mosolygószerű, határozott urakat akikről csak azt lehet feltételezni, hogy háziurak. Így festettem meg magamnak a felhőkarcoló-építész típusát, s nagyon kiábrándultam, amikor megismertem Róbert Ogden amerikai felhőkarcoló-építést, aki alacsony, rózsásarcu, ősz, kedves, meglehetősen hanyag ember. Finom francia vendéglő tulajdonosának, vagy színházi kosztümtervezőnek néztem volna, de számításba jöhetett volna esetleg egy drága Fifth Avenueli látványtervező, amelynek főnöke személyesen permetezi be a szép ifjú hölgyeket.

Nos, hiába, Róbert Ogden ilyen és mégis ő építi a felhőkarcolókat. Látszik, hogy sok mindenről szívesen beszélgetne most velem, európai irodalomról, jó borokról, a napsugárban feléledő korzó előnyeiről, csak éppenséggel felhőkarcoló-építkezésről nem. Dehát én ragaszkodtam a száraz témához és ő végül is arról beszélt:

— Nyilván tudja, hogy a felhőkarcoló megszületéséért állandóan a Manhattan szívet teszik felelőssé. Manhattan Newyork szíve, ide zsúfolódik össze a roppant város egész lüktetése. Egy elmélet szerint azért születtek meg a felhőkarcolók, mert vízszintesen nem lehetett terjeszkedni, tehát terjeszkedtek függőlegesen. Ez az elgondolás nem felel meg teljesen a valóságnak. A felhőkarcoló építész szülőatyja (vagy szülőanyja, ha úgy tetszik) az az amerikai igyekezett volt, hogy mindig nagyobb termeljen, mert hiszen a nagyobb egyben jobb is. Bigger and better volt a jelszó, nagyobb és jobbat. Mindenestre megszületett az első felhőkarcoló, amely még nem volt az, mert egy európai módszerrel épített nyolc, vagy tízeleletes épület nem felhőkarcoló. Akkor sem volna az, ha esetleg huszonkét emelet magas lenne, habár ez európai módszerrel lehetetlen. Egészen a felhőkarcoló korá az ember mindig követ, téglával, alapfalakkal épített. Az amerikai építészek tanulták meg azt, miképpen lehet az acélvázra nemcsak padlókat, mennyezeteket és közbeeső falakat, hanem lépcsőházakat, külső falakat és függeszteni. Az acélváz készült el legegyszerűbben. Newyorkban egyszerűbb az ügy, mert a Manhattan voltaképpen egyetlen nagy szikla, amelyet csak kevés föld fed, úgy hogy tíz-tizenöt vagy negyven méter mélységben már szikla van, arra lehet állítani az acélvázat. Más városokban, ahol a földrajzi viszonyok nem is tennék szükségessé a felhőkarcolókat és ahol a sziklalap adottsága sincs meg, szintén készült felhőkarcoló, itt azonban hatalmas betonágyra alapozták az óriási épület acélvázat.

UJ SZOBALANY.

— Zsuzsi, maga összetörte a szívemet.

— Persz, ha a nagyságos asszony meghallja, még azt is levonja a béremből.

RECHTSANWAELTE.

— Nimm es mir nicht übel, Doktor, aber deine Braut ist wirklich hässlich!

— Gewiss, aber dafür hat sie fünfzigtausend mildernde Umstände.

EDMUND MOLNÁR

birou comercial technic. — Technisches Handelbüro
ARAD. Str. Alexandri No. 8

Fémipari gépek:

Excenter orések, furógépek, köszörű állványok, autogén hegesztők, elektromos ponthegesztők, karbid forrasztógépek, satuk.

---:

Az ipartestületek

orosa egyike azoknak a problémáknak, amelyek az iparostársadalmat a legélesebben foglalkoztatják. A szerkesztőség postájával egyre-másra futnak be a levelek, amelyek bár különböző szempontokból igyekeznek a fontos kérdést megvilágítani, — abban kivétel nélkül megegyeznek, — hogy az új törvény olyan értékeket von le a kis- és kézműiparostársadalomtól, illetve hárt át ellenszolgáltatás nélkül a Munkakamarákra, amelyeknek közvagyonai jellege legalább is erősen vitatható.

Az iparosság törvénytisztelő társadalmi elem. Távolság tehát tőle, hogy az új rendelkezések végrehajtását megtagadja, vagy csak megnehezítse. A tekintélyes vagyon ily körülmények között előbb-utóbb gazdát cserél a az ipartestületekben tömörült rétegek számára csupán az a reményesség marad, hogy talán egyszer a legszigorúbb értelmezésben vett törvényes eszközökkel kiharcolják az érdekeiknek és szerzett jogaiknak megfelelő módosítását. Az ügyet különben már befejezettnek lehet tekinteni, hiszen a törvény életbelépte után nyilván nem késlekedik a jogutód az átvétel tényével.

Vannak azonban egészen tisztázatlan kérdések. Elsősorban az, hogy mit kell értenünk ipartestületi vagyon alatt? A legtöbb testületnek, főképp a városiaknak, különböző „melléküzemei” is vannak, amelyek csak kiterjesztő magyarázattal vonhatók a törzsvagyon forgalmi körébe. Ezeknek legnagyobb része többé-kevésbé laza kapcsolatban áll az ipartestülettel, mint intézménnyel, mely inkább csak felügyeleti jogot gyakorol. Ilyen például Arad-on és Oradean az Iparos Munkaház. Mindenki tudja, hogy ez a jóléti intézmény társadalmi eredetű. Az Ipartestület voltaképpen csak a kezdeményezés volt — ám az anyagi alap megteremtésében a város egész lakossága és az az iparos-elem is áldozatos részt vett, amely nem tartozik a munkakamarák kötelékébe.

Sajnos, a hivatalos felfogást e részben nem ismerjük. A jelek azonban arra mutatnak, hogy a Munkakamara átvételezését aligha fog a vagyontárgyak eredete és rendeltetése szerint finom megkülönböztetéseket tenni. Az iparosság viszont a hivatalos felfogáson mitsem változtat. Legalább is egyelőre kilátástalan starttal indulna minden ily akció.

Egyetlen pont van csak, amelyen az iparosság látszólag megvetetheti. Ez pedig nem más, mint a kormány egyik felelős tényezőjének Oradeán elhangzott nyilatkozata, mely leszögezte, hogy az ipartestületi vagyon fölött a jövőben is az iparosság — vagyis a Munkakamarák kis- és kézműves ipari szakosztálya fog rendelkezni. E kijelentés némiképpen megnyugtató, ha ugyan a gyakorlatba is átültetődne. Akik azonban a kamarák természetrajzát jól ismerik, bölcsen tudják, hogy a döntő szó sohasem a szakosztályoké, hanem a közgyűlésé. Márpedig a Munkakamarák többségét a munkával való elemek teszik ki s így a döntés a vagyon felhasználásáról az iparosokra nézve — legalább is bizonytalan. Más szavakkal: könnyen megeshet, hogy éppen a munkaadók nem részesülnek az átvételről vagyoni érték áldásaiban. Tehát a létesítés eredeti célja a gyakorlatban mellékvágányra fut. Holott ezt — hitünk szerint — a törvényhozás sem akarhatta.

A kisbankok védelmében . . .

Az „Ordinea” írja: Néhány Bucuresti-i bankár közös szövetet létesített ABC (Asociația Bancilor și Banchierilor din Capitala) elnevezés alatt. Hangoztatják, hogy a bankok országos szövetségének (BUR) nem volt elegendő ereje, hogy érvényre juttassa akaratukat. Összeálltak tehát azok, akiknek 100 millió lejnél kevesebb az alaptőkéjük s külön uton haladnak. Nem elég ez a hitelélet feltámasztására. Ismerni kell a különböző tartományokat, mert mindenütt másként halad a termelés s a munka. A tömörülés egyedül a kitűzött célt meg nem valósíthatja.

CSAK FINOMAN.

A manikűrös-kisasszony megismerkedik a motiban egy szimpatikus fiatalemberrel, aki megkérdezi tőle, hogy mi a foglalkozása.
— Működési köröm — a köröm, — hangzik a finom felelet.

Hatszáz ezer lei a fölöslege a Satu-mare-i munkásbiztosító pénztárnak, amely ahelyett, hogy szociális feladatokat valósítana meg, jutalmakat oszt a tisztviselőknek

A jutalomkiosztás miatt lemondott a munkásbiztosító alelnöke.

A Satu-mare-i munkásbiztosító pénztár igazgatósága ülést tartott, amelyen nagy meglepéssel vették tudomásul Tisca Emil bankigazgatónak, a pénztár elnökének beszámolóját a pénztárak központi közgyűlésének határozatairól. Az igazgatóság nagy megnyugvással vette tudomásul, hogy

a központi igazgatóság megszavazta a hatmillió leit a satu-mare-i pénztári palota felépítésére.

Ennek alapján az ülésen részletesen megbeszéltek a palota felépítésének tervét. A munkásbiztosító új palotáját ott építik fel, ahol most van a munkásbiztosító pénztár. Az épület két uccára, a Mihai Viteazul és a Tudor Vladimirescu uccára fog nézni s elsősorban a Tudor Vladimirescu uccai fronton lévő épületet építik fel, ide helyezik el ugyanis a hivatali helyiségeket addig, amíg a munkásbiztosító palota hatalmas frontja a Mihai Viteazul uccai részén teljesen kiépül. Az építésre a törvények értelmében nyilvános árlejtést írnak ki, ennek az időpontját azonban a bucuresti központ később állapítja meg.

Ezután Pavel György, a munkásbiztosító pénztár igazgatója tett javaslatot, hogy

az igazgatóság jutalmazza meg azokat a tisztviselőket, akik a pénztári járulékok behajtásánál eredményes munkásságot fejtettek ki.

Pavel azzal indokolta meg előterjesztését, hogy

a pénztárnak mérleg szerint 600.000 lei fölöslege van,

az előző években a satu-mare-i munkásbiztosító pénztár deficitet küzdött, tehát — ugymond Pavel inspector — egészen indokolt, hogy a különben is gyengén fizetett pénztári tisztviselőket munkájukért ilyen módon jutalmazzák meg.

Pavel javaslata szerint minden egyes tisztviselő, aki a járulékok behajtásánál buzgalkodott, 400 leitől 700 leig terjedő jutalomban részesülne.

Ezután kínos jelenet játszódott le. Szólásra emelkedett Simionescu mérnök, a munkásbiztosító

tó pénztár alelnöke, aki tiltakozott Pavel javaslatának elfogadása ellen és kijelentette, hogy

a pénztárnak másirányú szociális feladatok megoldására kell kiadnia a fölösleghént mutatkozó pénzt.

— A munkások és kisiparosok — mondta Simionescu mérnök, — kik a pénztár tagjai, nyomorban vannak. A pénztár működése és orvosi ellátása sok kifogásolni valót hagy maga után, nagy könnyelműség lenne, ha ilyen módon gazdálkodnának a munkásság pénzével, a magánalkalmazottak és munkások véres verejtékkel fizetett járulékaival. A pénztár tisztviselői túlórai munkájukért megkapták illetményeiket, jogtalan volna tehát, ha a tisztviselőknek ezt a jutalmat kifizetnék.

A pénztár legyen adakozó a táppénzek megállapításánál és ne a jutalmak szétosztásánál . . .

Igy végződött Simionescu mérnök tiltakozása, amely után Pavel igazgató védelmébe vette a pénztár tisztviselőkarát.

Szó szót követett, mire Tisca Emil elrendelte a szavazást. A szavazás eredményeként

az igazgatóság négy szavazattal két szavazat ellenében kimondta, hogy a pénztár buzgó tisztviselőinek szétosztja a Pavel által javaslatba hozott jutalmakat, amelyek összesen 80.000 leit tesznek ki.

Simionescu mérnök a határozat és különösen a szavazás elrendelése ellen tiltakozást jelentett be és közölte az igazgatósággal, hogy

tiltakozását írásban fogja a bucuresti központi igazgatóság elé terjeszteni.

Az igazgatósági tagok között nagyobb vita indult meg, amelynek során Simionescu bejelentette az alelnöki állásról való lemondását, amelyet az igazgatóság nem fogadott el.

Délelőtt Simionescu mérnök megjelent dr. Ardelean Octavian vármegyei prefektusnál, akit részletesen tájékoztatott a munkásbiztosító pénztár igazgatósági ülésén törtétekről.

Korlátozzák a kisiparosok forgalmiadó mentességét

Bucuresti-i jelentés szerint a pénzügyminisztérium újabb intézkedésekre készül, amelyekkel fokozni akarja a fogyasztási és elsősorban a forgalmi adóbevételeket, amelyek visszaesését hivatalos körökben azzal magyarázzák, hogy ezen a téren nagy összegeket vonnak el a kincstár elől. Elsősorban

a kisiparosok részére adott kedvezményeket fogják megszigorítani,

mert a kincstári közegek megállapítása szerint a kisipari műhelyek minősítésére vonatkozó törvényszakasz nagyon távan értelmezhető. Hir szerint a minisztérium új rendelettel akarja szabályozni a kisipari műhelyek működését és pedig olyan értelemben, hogy ezentul

csak azok a kisiparosok élveznek majd forgalmiadó mentességet, vagy kedvezményt, akik megrendelésre dolgoznak, vagy csak javításokkal foglalkoznak.

Ezzel párhuzamosan intézkedések fognak történni azon iparvállalatok tekintetében is, amelyek

a kedvezmény érdekében kisipari üz-

mekké alakulnak át, de kiadnak munkát otthonra is.

Különösen a butoripar az, amelyet ez a rendelkezés érinteni fog.

Ugyanekkor a minisztérium be akarja vezetni a raktárral bíró kisipari üzemek rendszeres ellenőrzését és negyedévenként el fogja számolni a gyári és az eladási árak közötti különbözetet. Általában nagyobb ellenőrzés alá fogják venni a kisipari üzemeket és helyszíni kiszállások is lesznek az egyes cégek-nél.

FINOM KIS GÉPIRÓDÓ.

— Rémes, hogy a főnököm, hogy fél a feleségétől. A tegnap felhívta az asszony telefonon: Ugy összereszent, hogy majdnem leestem a lérdéről.

SPIRITISMUS.

— Seit einer Weile versuche ich, mit dem Geist Ihres Mannes in Verbindung zu kommen; ich sehe ihn, aber er kommt doch nicht!

— Nur Geduld. Mein Mann war, naemlich Kellner!

Iparos-muzeumot létesít a tãrgumureşii Magyar Iparos Egyesület

A tãrgumureşii Magyar Iparos Egyesület megtartotta 14-ik évi rendes közgyűlését. Bustya Béla elnök megnyitójában többek között megemlékezett arról is, hogy a város megvonta az egyesületnek juttatott segélyt. A tavaly a város csak adóbonokat adott, az idén már semmit sem. Bár az egyesület saját erejéből tartja fenn magát, aggmenháza mégis kielégítő módon gondoskodhatik az ott elhelyezett rokkant iparosokról.

A különféle bizottságok jelentése után betöltötték választás útján a időközben megüresedett tisztségeket. Alelnök lett id. Keresztes Béla, a választmány tagja pedig Elek János, Pálfi János, Vitilás Albert, Fodor Sándor, Tóthfalusi Sándor, Kali József, Kilyén Sándor, ifj. Antal Imre és Giliga János.

A közgyűlésen elhatározták, hogy a régi ipari emlékeket az egyesület összegyűjti s külön muzeumot létesít őrizésükre, az ősszel pedig kiállítás keretében mutatja be a kulturhistóriai szempontból is értékes gyűjteményt. Az egyesület egyébként ezt a közgyűlést a nemrég megvásárolt Szent György-uccai színházában tartotta meg.

OMINOZUS KÖNYV.

Oreg barátunk, aki arról nevezetes, hogy fiatal a felesége, elkecseregetten panaszkodik a kávéházban:

— Amikor összeházasodtunk, — kezdte, — abban maradtunk, hogy ketten maradunk. Az asszonyka félt a családi áldástól.

— Na és talán bekövetkezett?

— Nem, de ő nagysága két héttel ezelőtt vett egy könyvet és abban az van, hogy attól a bizonyos áldástól csak az év hatvanöt napján lehet tartani.

— Ezért nézel ki olyan rosszul?

— Nem, de azóta se éjjelem, se nappalom.

A Satu-mare-i mészárosok árfeloldó kérelme tanulmányozására bizottságot küldött ki a város.

A Satu-mare-i helybeli mészáros iparosok vánnal fordultak a városhoz és ebben bejelentették, hogy az elsőrendű marhahús árát 22 leire kívánják emelni, a másodrendű husra vonatkozólag pedig olyan ármegállapítást kértek, hogy az 25 százalékkal lehessen olcsóbb, mint az elsőrendű hus. Végül a zsírárukra nézve minden korlátozás megszüntetését kívánták. A tanács foglalkozott a mészárosok kérésével és annak tanulmányozására bizottságot küldött ki. A bizottság tagjai: Vuia Ioan, és Gavrilas Gavril.

KORREKT JÁTEKOS.

Arad-i római társaságokban igen népszerű egy vidéki ur, aki minden jótulajdonosága mellett főleg arról nevezetes, hogy óvatlan pillanatokban szeret a partnerek hártájába nézni. Elnevezték „Völkischer Beobachter”-nek.

A hitellet feltámasztása.

A „Vittorul” írja: A Financial Times című nagy angol napilap megvizsgálta az államok pénzügyi helyzetét s két hasábot szentelt Romániának. A londoni lap rámutat arra, mennyire elszaporodtak a bankok a háború után az országban, hogy aztán 1931-ben plérjünk a válsághoz, mely 1933-ig tartott. A lap szóról-szóra ezt írja: „Annak dacára, hogy az új banktörvény rövid idő óta lépett életbe, javulás tapasztalható. 1933-ban a bankok vagyonának csupán 7.92 százaléka volt készpénz s ez a szám 1934-ben 10.38 százalékra emelkedett. A bankok ipari érdekeltsége és papirbefektetése kevesebb. Meg kell állapítani, hogy az új banktörvény folytán gyorsabb ütemben folyik a mult likvidálása, a bizalom visszatért és a bankok tul vannak a válságon. Harmincnégy olyan bank van, melynek 40 millió leinél nagyobb az alaptőkéje. Ezeknek mérlegei összesen egy milliárd lei-vel többet mutatnak fel. Ez a pénzügyi ujjáébredés legfőbb bizonyítéka”. A londoni lap a külföldi bizalmat jelenti, ami gazdasági ujjáépítésre ad alkalmat. Közel van az idő, midőn a hitellet régi helyét elfoglalja.

Felavatták az arad-i ipartestület aggmenházát

Olariu Iustin portréjának ünnepélyes leleplezése.

Lélekekemelő és szép ünnepség keretében adták át hivatalosan rendeltetésének az ipartestület épületében berendezett iparos aggmenházát, a legfiatalabb aradi emberbaráti intézményt. Növelte az ünnepség jelentőségét, hogy ugyanakkor tartott az ipartestület diszközgyűlést, amelyen leleplezték Olariu Iustin díszelnök arcképét. Ebből az alkalomból megjelentek a zsufolásig megtelt ipartestületi színház nagytermében dr. Cotioiu Romul polgármester, Vulpe Iosif munkakamarai elnök, Popescu Petre munkaügyi vezérfelügyelő, Pacuraru Brutus iparkamarai főtitkár és még többen a város vezető egyéniségei közül.

Vulcu Maxim ipartestületi elnök nyitotta meg a közgyűlést, aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, majd rámutatott a létesült aggmenház nemes rendeltetésére, amely az egész életükön át dolgozó becsületes, de öreg korukra szegényen maradt iparos embereket hivatott megmenteni a nyomortól. A menház, minthogy a testületnek anyagi alapja nem volt elég megvalósításához, jobbra közadakozásból létesült. Megemlítette Vulcu elnök, hogy az ipartestület intézménye rövidesen megszűnik és annak a reményének adott kifejezést, hogy:

az eljövendő új rezsim az aggmenházat az eredeti elgondolásnak megfelelően vezeti majd tovább.

Feier Ioan alelnök ismertette az ünnepség másik pontját, Olariu Iustin díszelnök emlékének megörökítését. Ismertette Olariu Iustin pályafutását, majd méltató szavak keretében leleplezte a díszelnök portréját, amely Balla Frigyes festőművész kiválóan sikerült alkotása.

Ezután Moskovitz Izidor, az aggmenház egyik megalapítója mondott mélyhatású beszédet. El-

mondotta, hogy a mult közgyűlésen Gabos Jenő dr. vetette fel az eszmét, hogy a testület ötvenéves fennállását valami maradandó emlékekkel örökítsék meg. Ekkor ő, két társával, Vandracssek Ignáccal és Holló Frigyesel munkához látott és sikerült is megalkotni az iparos aggmenházat, amelyben jelenleg 11 munkaképtelen, kiöregedett iparosmester részesül ápolásban és ellátásban. Moskovitz Izidor ezután az aggmenház megalakulása és működése körül önfeláldozó és önzetlen munkát kifejtő védasszonyok, továbbá az adakozó kereskedő- és iparos cégek nemes közreműködéséért mondott köszönetet. Kéri azokat, akiknek a jövőben osztályrészükül jut az aggmenház vezetése, hogy ezt a nemes intézményt az eredeti elgondolás szerint vezessék és fejlesszék tovább. A felszólaló ezután a terem egyik részében helyet foglal, a meghatottságtól könnyező menházi ápoltakhoz fordult, akiket kért, hogy tekintsék ezt az intézményt otthonuknak.

Cotioiu dr. polgármester emelkedett ezután szólásra és többek között a következőket mondta: Minden menházat és otthonot várnak tekintek, olyan várnak, amelynek fegyverei a szeretet és a megértés.

Ezután Olariu Iustin méltatta a munka emberét. Pacuraru Brutus dr. iparkamarai főtitkár a távollevő Mateescu Stefan kamarai elnök üdvözlését tolmácsolta.

Vulpe Iosif, a Munkakamara nevében szólalt fel és ünnepélyes ígéretet tett, hogy az aggmenházat évről-évre fejleszteni fogja. Juhász Gábor az arad-i és vidéki fűszerkiskereskedők üdvözlését tolmácsolta, végül Steigerwald Alajos meleg szavakkal üdvözölte Olariu Iustint, majd az impozáns ünnepség véget ért.

Ujabb betegsegélyzői illeték: elő kell fizetni az évi 2000 leies szaklapot...

Az egyik előkelő timisoarai szabóműhelyben megjelent a betegsegélyző két tisztviselője. Az egyik tisztviselő azonnal nekilátott a betegsegélyzőkönyvek átvizsgálásának, míg a másik levette kabátját és kényelmesen elhelyezkedett. A könyveket vizsgáló tisztviselő hamarosan befejezte munkáját és jelentette: mindent rendben talált. Ő tehát elvégezte munkáját. Most azonban a másik következett.

Kabátja zsebéből ujságot vett elő, a betegsegélyző hivatalos közlönyét és kijelentette, hogy ezt a szabóműhely tulajdonosának elő kell fizetnie. A szabóműhely tulajdonosa „szabadkozott”. Azt emlegette, hogy ő különben is heti harminc lejet fizet alkalmazottai után a betegsegélyzőnek, semmi kedve sincs tehát arra, hogy a mai üzletmenet mellett még a hivatalos közlönyre is előfizessen. A betegsegélyző tisztviselő azonban először is megnyugtatta, hogy évi 2000 leit azért még

tud fizetni a közlönyért, majd amikor látta, hogy nehéz esettel áll szemben, egyszeriben újra kérte a betegsegélyző könyvecskéket és szigorú arccal kezdte vizsgálni azokat.

A szabóműhely tulajdonosa, bár jól tudta, hogy a könyvek rendben vannak, mégis jónak látta egyezkedni a szigorú előfizetési ügynökökkel és meg is egyezett abban, hogy egyelőre 500 leit fizet, a többi majd szintén 500 leies részletekben. A betegsegélyző emberei erre, mint akik dolgukat jól végezték, távoztak.

A betegsegélyző furcsa új „illeték”-ét egyelőre csak Timisoara-n szedik. Ha a buzgó tisztviselők között más városban is felbúti a fejét az illetékszedésnek ez az enyhén mondva törvénytelen formája, jelentse az érdeklő iparosok szerkesztőségünknek, hogy a harácsolás nyilvánosságra hozatala után annak kiküszöbölése érdekében lépéseket tehesünk.

JANCSI ÉS JULISKA.

Jancsi és Juliskát szegénysorsu szüleik kitétek az erdőbe. Jancsi és Juliska étlen-szomjan kóboroltak, míg végre betértek a boszorkány házába.

— Jaj nekem, — sipította a boszorkány — ilyen kővér gyerekekkel mit csináljak?

Bezárta őket egy ketreche és fogókúrát tartott velük.

Pár hét alatt Jancsi és Juliska karcsu lett, mint a nádazál. A boszorkány meglepedetten vihogott, telefonált egy impresszáriónak és két nap múlva Juliska egy lokálban táncolt, Jancsi pedig egy gazdag özvegyasszonynak csuvarra el a fejét.

A szegény szülők zokogva ölelték magukhoz elvesztettnek hitt gyerekeiket, kifizették a boszorkánynak a jutalékot és könnyű szívvél tértek meg Juliska kétemeletes villájába.

Költözés miatt

fenyő-, műbutor-, tűzifa, keretes anyag, cserép, stb., ami készletünkben van,

Olcsó áron kiárusításra kerül

Aufricht fatelep

ARAD,

Calea Victoriei 1-3.

Elkészült a timisoara-i munkakamara az iparos-ság székházának felhasználásáról szóló tervezettel

Az új ipartörvény értelmében az ipartestületek vagyona a munkakamarák kezelésébe megy át. Ezzel egyidejűleg Timisoara-n az iparosok székházát is a munkakamara veszi át. Erre vonatkozólag rendelkezés még nem érkezett azonban a munkakamara máris elkészítette a tervét az iparosok székházának felhasználásáról. Az épület valamennyi ipari és munkásszövetség otthonává lesz. A munkásság nagy gyülekezési terem és megfelelő irodahelyiségeket kap. A terveket még nem dolgozták ki teljesen. Annyi azonban máris bizonyos, hogy az iparos-ság, amelynek pénzéből a székház épült nem lesz többé ur saját házában.

A megnyugtató mindössze az, hogy a munkakamara a még fennálló terheket is magára vállalja. A munkakamara új költségvetése két millióval több, mint tavaly. A végösszeg 7.800.000 lei. Ebből azonban harminc százalékot különböző intézmények részére Bucuresztbe kell küldeni.

TELEVIZIÓS GÉPIRÓÓ.

A vállalati igazgató és a felesége válnak. Mindeki igazgatótán kérdi:

— Miért? Miért?

— Egy televíziós gépiróó miatt, — mondja valaki.

— Hát az mi?

— A férj Pesten ölgette a gépiróót és a felesége Badenben rájött.

Belföldi tőkéscsoport az I. G. Farbenindustrie részvételével festékgyárat állít fel Romániában

Egy romániai tőkéscsoport és az I. G. Farbenindustrie német vegyipari vállalat között tárgyalások indultak meg egy nagyszabású romániai festékgyár felállításának érdekében. A román csoport delegátusai a tárgyalások lefolytatása céljából már napok óta Németországban tartózkodnak. Az eddigi tervek szerint, a festékgyár felállítása, amelynek helyét még nem állapították meg, több, mint 300 millió leibe kerülne. A festékgyár felállításában az I. G. Farbenindustrie Romániában befagyott követeléseivel venne részt. Ertesztülünk szerint, a festékgyár felállítására részvénytársaság alakul, amelyben a román tőkéscsoport is jelentős tőkével venne részt.

UNKLAR.

— Warum machen Sie keine Anstalt, wenn in Ihrer Wohnung einige Sachen fehlen?

— Ich bin mir noch nicht ganz im klaren, ob es ein Einbruch oder eine Pfändung war?

Munkát kértek Oradea városától a munkanélküli építőiparosok

Népes küldöttség kereste fel Oradea polgármesterét. A küldöttség munkanélküli építőiparosokból állott, akik kérték, hogy a város kezdje meg a közmunkálatokat. Kivánságukat azzal támasztották alá, hogy minden más városban, ahol bár nincs annyi munkanélküli, építőiparos, mint Oradean, már hetekkel ezelőtt megkezdtek a közmunkálatokat, míg itt még ma is mély tespedtség honol a közmunkák terén.

A munkanélküli építőiparosok joggal követelhetik a várostól a közmunkák megindítását annál is inkább, mert annakidején 20 millió lejes kölcsönt vett fel a város azon a címen, hogy közmunkákat létesít, de a strandon kívül semmiféle közmunkát nem végeztetett.

A polgármester megígérte, hogy amint a költségvetést jóváhagyják, azonnal megindítja a közmunkálatokat s ez esetben első sorban is a munkanélküli építőiparosok jönnének számításba.

Ipari szindikátusokba tömörül a telosztatásra kerülő ipartestület helyett Satu-mare iparos-sága

Az ipari szakcsoportok viszik keresztül a szervezés munkáját. — Kiállítás rendeznek a tanoncmunkákból Satumaren.

A satumarei általános ipartestület előjárósága Kocsis László elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen meglehetősen nyomott hangulat uralkodott és az iparosok közül többen elkeseredett hangon adtak kifejezést a csalódásnak, amely az ősszoparosságot érte, amikor az egész ország iparos-ságának több kongresszuson kifejezett kívánságát a kormányzat nem honorálta és az új ipartörvénnyel eltörölte az iparostársadalom legfontosabb gazdasági képviseleti szervét: az ipartestületeket.

Az előjáróság, miután a törvény végrehajtási utasítása még nem készült el és így a munkakamara még nem jelentkezett az ipartestület ügyeinek átvételére, a folyó ügyeket egyelőre zavartalanul tovább vezeti és az előjárósági ülést főleg azért tartották, hogy a megszűnő ipartestületi szervezet pótlásaként iparos szindikátusok megalakítását kíséreljék meg. Az egyes szindikátusok azután uniósba tömörülnek és ez a szervezet fogja az iparos-ság gazdasági és professzionista érdekeit képviselni és irányítani.

Az elnök megnyitója.

Kocsis László elnök mindenképp sajnálattal állapítja meg, hogy bár a legutóbb tartott ipartestületi közgyűlés alkalmával a román kisiparosokat 38 %-os arányban választották be az előjáróságba, ezek az iparosok mégis távol tartják magukat és nem vesznek részt a munkában. Alkalma volt a román kisiparosok néhány vezető tagjával erről a kérdésről beszélgést folytatni és ezek a román iparosok közölték vele, hogy távolmaradásukat a közös érdekek védelme szempontjából ők maguk sem helyeslik.

Jelentette továbbá az elnök, hogy a közgyűlés által Kondor Gedeon javaslatára hozott határozat folytán lépéseket tett az ipari tanoncmunkák kiállításának megrendezésére. Ebből a célból megkereste a Munkakamara képviselőjét is, aki kiállításba helyezte, hogy a kiállítás rendezésének munkájában a munkakamara is szívesen vesz részt. Így ezt a kiállítást az előjáróság és a munkakamara által kiküldendő bizottság együttesen fogja megrendezni. Javasolta, hogy az előjáróság a szakcsoportok elnökeit válassza be a rendezőbizottságba.

Az előjáróság Gyüre Lajos azon módosító indítványával fogadta el az elnök előterjesztését, hogy a két év óta dolgozó tanonckokra kötelezővé kell tenni a kiállításban való részvételt és hogy a rendezés költségeihez a szakosztályok is járuljanak hozzá.

A szindikátusok megalakítása.

Dr. Fischler József ipartestületi ügyész fejtette ezután a megalakítandó iparos szindikátusok nagy gazdasági jelentőségét. Amikor az új ipari törvénnyel a kispolgárok hatalmas és dicső-

retes multtal rendelkező társadalmi osztályát besorozták egy olyan szervezetbe, ahol abszolút kisebbségben vannak és ahol csak a munkásság dominál, feltétlenül gondoskodni kell egy olyan érdekképviseleti szerv létesítéséről, amely ennek a társadalmi osztálynak további fejlődését és gazdasági boldogulását biztosítja. Nem lehet megérteni, hogy egy polgári országban minő érdek vette az illetékeseket arra, hogy az önálló kisiparos-ságot ilyen alárendelt helyzetbe hozzák? Miután azonban minden tiltakozás és argumentálás eredménytelen maradt, néms más feladat, mint-hogy

gondoskodni kell az iparos-ság új professzionizmus és társadalmi szerveződésének: a szindikátusnak a megalakításáról.

A szindikátusokról szóló törvény megadja a lehetőséget arra, hogy a városban működő és azonos foglalkozást űző legalább husz iparos szindikátust alakítsanak, amelyet a bíróság minden további formalitás nélkül elismer és bejegyez. Azt is megengedi a törvény, hogy a hasonló és rokon szakmának tekinthető más mesterséget űző iparosok egy szindikátusba tömörüljenek. Az így megalakítandó szindikátusok azután uniósba lépnek és ez lényegileg éppen olyan szervezet lesz, amint az ipartestület volt, csupán hatósági jelleggel nem fog rendelkezni.

Az ügyész előadását az előjáróság tagjai nagy figyelemmel hallgatták és ahhoz többen hozzá is szóltak.

Gyüre Lajos igen fontosnak tartaná, hogyha a szindikátusok megalakítási munkájánál a nemzetiségi és faji megkülönböztetéseket el kellene lehetne, hiszen itt nyilvánvalóvá válna közös érdekek képviseletét kell megteremtteni.

Az előjáróság végül is elhatározta, hogy a szindikátusok megalakítására az egyes ipari szakcsoportokat kéri fel és elfogadta Nyisztor József javaslatát, hogy az ezen tárgyban összehívandó értekezletre ne csak a szakcsoportok elnökeit, hanem azok titkárait, jegyzőit és pénztárosait is hívják meg.

Az előjárósági ülés még hosszasan foglalkozott a kontárkérdés megoldásának valamelyes módjával. Többen panasza tárgyává tették, hogy a hatóságok mit sem tesznek ennek a súlyos rákfénének a kiirtása érdekében, pedig a kontárkodás teljesen tönkretesz a súlyos adókat fizető iparosokat.

Nyisztor József különösen az építő iparban felburjánzott kontárkodást ismertette és indítványozta, hogy az előjáróság konkrét esetek felsorolásával újabb beadvánnyal folyamodjék az iparhatóság fejéhez és kérje a hatóság szigorú beavatkozását.

IRIGYELT PLETYKA.

A társaságban egyik híres színésznek szerelmét kalendjairól beszélgetnek és valaki azt mondja, hogy az irigyelt szatárnak tíz szeretője van.

— Ajjaj, — sóhajt fel a széplő asszonyka, — nekem legyen mondva, amennyivel kevesebb van neki.

Női fodrászsegédet, vagy munkásnőt keresünk,

Caransebes-re jó fizetéssel és teljes ellátással. Csakis elsőrendű munkaerők jelentkezését kérjük, akik úgy a vízondulásban, mint a dauerezésben teljesen jártasak. Ajánlatok a „Meseriaşul-Az Iparos” kiadóhivatalába, vagy

Deutsch nőfodrász szalon Caransebes, Str. Episcopul Popazu címre küldendők.

A földművelés iparosítása.

A „Prezentul” írja: Folyton panaszokunk, hogy sülyed a parasztság életszínvonal. Milliók dolgozzák az ország területének földművelésre alkalmas több, mint kétharmad részét a nem gondoskodnak ezeknek a tömegeknek neveléséről. Az Astra néhány földművelőiskolát állított fel Ardealban. Jó eredménnyel végződtek a tanfolyamok. A bucuresti-i egyetem szociológiai szemináriuma értékes falukutatói munkát végzett, majd tanfolyamokat tartott, melyeknek eredményét most tették közzé. Nem akarunk ezzel foglalkozni, csak leszögezzük, hogy egyedül kultúra terjesztésével s tanítással lehet ezen a téren is eredményt elérni. A mi parasztjaink pátriárkális szellemben végzik a földművelést, valóságos forradalomra van szükség, hogy ettől szabaduljanak. Nem gyámkodásra de új életerőre s a szunnyadó erők feltámasztására van szükség. Fel kell emelni a modern gazda színvonalára a parasztságot s új földműves generációt kell nevelni dán mintára.

Megtartotta ötvenkettedik és egyben utolsó közgyűlését Miercurea-Ciuc ipartestülete

Köszönetet szavazott az iparosság Bíró Józsefnek, aki huszonöt esztendeje állott az ipartestület élén.

Miercurea-Ciuc és vidéke ipartestülete megtartotta 52-ik és előreláthatólag utolsó rendes közgyűlését.

Bíró József elnök megnyitó beszédében ismertette az új kisipartörvényt megelőző harcokat, majd rámutatott arra, hogy az új törvény feloszlatta az ipartestületeket s azok vagyonát a munkakamarák javára kebelezi be.

Igy a ciuc-i esetben 52 év fáradságos munkája és példaadó áldozatkészségének a gyümölcse rövidesen más kezekre kerül.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta az elnök azon indítványát, hogy 8 tagú bizottság vegye pontos leltárba az egyesület összes vagyonát, ugyanez a bizottság bonyolítsa le az új ipartörvényben előírt vagyonátadást, majd, ha a helyzet úgy kívánja, a magántulajdon elvének szigorú szem előtt tartása mellett minden törvényes lépést tegyen meg a vagyon kizárólag iparos célokra való fordítása érdekében.

Ugyancsak egyhangú határozattal utalja a közgyűlés, intézménye feloszlása esetén, a temetkezési csoport ügyeinek intézését az „Iparos Nőegylet” hatáskörébe.

Elnöki indítványra a hátrálékos tagdíjakat egyhangulag törli a közgyűlés 1934 végéig bezárólag.

Részegh Viktor titkár alaposan felépített beszámoló keretében ismerteti az egyesület múlt évi működését, majd indítványra a közgyűlés köszönetet és elismerést szavaz meg Bíró József elnök részére, aki egyfolytában 25 esztendeje áll a ciuc-i iparostársadalom élén titkári, majd elnöki minőségben.

Zárszámadások egyhangú jóváhagyása után a közgyűlés megszavazta az elnökség által előterjesztett költségvetést s nyomott hangulatban, azaz a tudattal oszlott szét, hogy 52 esztendő után ez volt a nagymúltú és eredményekben gazdag iparos intézmény utolsó rendes közgyűlése.

Mit tartalmaz a diófák védelméről szóló most elkészült törvényjavaslat

Ismeretes, hogy a földmivelésügyi minisztérium régi terve szerint a diófák döntését és használatát törvényhozásilag rendezi és erre vonatkozólag az utóbbi időben gyors egymásutánban kiadott és egymásnak sokszor ellentmondó összes intézkedéseket visszavonja. Most készült el az új törvénytervezet, mely nagyjában a következő rendelkezéseket tartalmazza:

A törvényhatósági engedély alapján csupán azon fatörzseknek a kivágását engedélyezik, melyek tulérették, üresek, a kergüket elvesztették, vagy melyeket a szél kidöntött. A fatulajdonosának köteleznie kell magát, hogy minden

kidöntött törzs helyett három fiatal diófát ültet és azonkívül lefizet egy külön megállapítandó illetéket a diófák védelmét szolgáló alapról.

Diófák, diófagyökök és ágak szállítása úgy vasuton, mint bármely egyéb járművön csak forgalmi engedély alapján lehetséges. A feldolgozás gőzfűrészekre vagy bármely egyéb fagegymunkáló gyárakban, valamint az ipari terményeknek az exportja csakis a földmivelésügyi és nemzetvédelmi minisztériumok együttes engedélye alapján lehetséges. A gyárakban bármely formában feldolgozott vagy exportált minden köbméter diófa után 1000.— lei illeték lesz fize-

tendő. A törvény kihirdetésétől számított 3 hónapra belüli mindenki köteles lesz bejelenteni a birtokában levő gyümölcsfák, fák, letarított, vagy a fagegymunkáló gyárakban elfekvő diófák készletét, tekintet nélkül a feldolgozás módjára.

Ehelyett említjük meg, hogy a diófák összevásárlása körül zavarok keletkeztek. Köztudomású, hogy diófát vásárolnia és exportálnia kizárólag a Fágárai Robbanóanyag gyárnak lehet, mely azt a „Ceskoslovenska Zbrojovka Akolova Spolecnost” brünni fegyvergyárnak szállítja, amely viszont Románia részére gyalogsági fegyvereket szállít. Miután az összevásárlás körül viszályokat fedeztek fel, a földmivelésügyi minisztérium most a Robbanóanyaggyár megbízottait külön engedéllyel látta el, hogy a Csehszlovákiába szállítandó 3800 köbméter diófát kizárólag ezek vásárolhassák össze.

MINDENT LEGYŐZ A SZERELEM.

Kohn is milliomos, Grün is milliomos. Kohnnak egy fia van, Grünnek egy lánya van. Mindkét gyerek szörnyen el van kényeztetve, nincs az a kívánságuk, ami azonnal ne teljesedne.

A két gyereket összeházasítják és amikor a násztról haza térnek, pazarul berendezett lakás várja őket.

Egy este a fiatal pár mulatni volt és késő éjjel jönnek haza. Levetkőznek és pizsamában leülnek az ágy szélére. Egyszerre csak a fiatal asszony nyafogni kezd:

— Csunyt akarok enni.

— Édesem, — mondja a férj — késő éjszaka van, honnan vegyek én most neked csunyt?

— Csunyt akarok enni, — makacsodik az asszony.

— De drágám, ilyen későn, már a cselédség is alszik.

— Csunyt akarok enni, — toppant kis lábával az asszonyka.

A férj kimegy a konyhába és néhány perc múlva behoz a tányéron csunyt.

— Köszönöm, drágám, — hálálkodik a kis bestia, — kóstold meg.

A férj magkóstolja.

— Jó? — kérdi az asszony.

— Nem nagyon.

— Akkor nem kell.

DAS WORT.

— Ich glaube, Müller bricht auch zuweilen sein Wort.

— O nein, das tut er nicht, aber er hat einen Rechtsanwalt, der biegt es für ihn!

Gondolatok a férfidivatról

Írta: Mangold Béla Kolos.

Mint a nyelv, a ruha is mondhat valót és valótlant. Lehet aszerény, büszke vagy kihívó. Ünneplés, vidám, vagy csufolkodó. Örvendező, vagy lemondó, szeretetreméltó, vagy ellenszenves.

Van derült és melankolikus slipesz, hazug cipő és becsületlen kalap, tékozló nadrág és fukar kabátujj; van tragikus és kómikus kabátalja.

A mellény mintájában és szabásában sokszor több a nyíltság, mint a viselője beszédében.

Emberismeretünk egy részét sokszor az nyújtja nekünk, amit az ember külseje belsejéről — legtöbb esetben öntudatlanul — elárul.

Az öntudatlanságból szándékos művészetet csinálni, az ember külseje és belseje közt összhangot teremteni: ez az öltözet nagy feladata.

Egy londoni divatújságban olvassuk, hogy a nyakkendő színéről és mintájáról a férfi jellemére lehet következtetni. Aki nagypecsétes nyakkendőt hord, az bőbeszédű, beképzelt és kötekedő, míg az apró fekete-fehér (pepita) nyakkendő kedvelője jószágos természetű, érdekes ember. Az egy színű nyakkendőt favorizáló férfi becsületlen és szerény, míg az, aki a sávos nyakkendőt szereti, egyenes jellemű, bátor ember.

Mi a férfinyakkendő alapján csak a férfi, vagy a felesége izléséről alkothatunk magunknak véleményt.

Egy divattanulmányi utunk alkalmával rendeltünk magunknak a londoni „Saville-row”-ban

egy szakítottöltényt. Az új részletek megbeszélése folyamán aziránt is érdeklődtünk, hogy mi lesz az ára a ruhának, mire az olló mestere így válaszolt: „A kabát valamivel hosszabb mint azelőtt, a nadrág ellenben szűkebb mint volt — így tehát az ár nem változik”.

Az egyszínű inget állítólag Garibaldi hozta divatba az ő vörös ingével. Felbuzdulva a példán, Mussolini a feketét választotta. Az amerikai „Világbeke Egyesület” tagjai zöld-(remény)-színű inget viselnek, míg a newyorki „Anti Communist Club” jelvénye az egyszínű kék ing lett. A szürke színű inget az „Ismeretlen Adófizetők Szövetsége” szemelte ki magának találó ismertetőjélül. A megmaradt két szín közül a barnaszínű ing a németeké, maradt nekünk a fehér ing, legalább is addig, míg a tisztításra telik, vagy amíg meghagyják.

A kérdésre, hogy ki a legelegánsabb férfi, nem tudunk válaszolni, mert az elegancia nem tűr fokozást. Vagy elegáns valaki, vagy nem. Aki legelegánsabb, az túl elegáns. Ilyen pedig senki sem akar lenni.

Urak, ha mindig szürke ruhában járnak, úgy tűnnek fel előttünk, mint a mocsári rák, melynek szomorú szürkesége csak akkor válik színessé, ha forróvízesz fázékba kerül. Ezeknek az uraknak külső megjelenése is csak akkor lesz színes, mikor a modern nő főzni kezdi őket.

A mindennapi öltözetben benne van a mindennapi gondolat. Azért szükséges, hogy minden alkalomnak meg legyen a maga bizonyos ruhája, mely ha kell, a köznapi érzést ünneplés hangulatra változtatja.

Egy angol orvos azt állítja, hogy a vörös szín

izgat, gyorsítja a vérkeringést és fokozza az agy munkaképességét, de túlsok vörös szín nyugtalanító hatású. A kék szín hideget érzékeltető, megnyugtató, de sok emberre néha nyomasztólag hat. Túlsok kék hajlamot kelthet a buskomorságra. A sárga szín felbátorító, életkedvet gerjesztő, nap-sugarat érzékeltető és lábbadozóakra jótékony hatású. A zöld szín felüdít, reményt ébreszt, felfrissíti a kedélyt és megnyugtatólag hat. Barna szín közömbössé tesz, az idegekre tompítólag hat, kelemetlen gondolatokat ébreszt. A fekete lehangol, szomorít és félelem érzését keltheti. A lila szín érzéki hatással van, vágyakozásra indít és boldogságra csábíthat. A fehér szín pihentető, tisztaságra ösztönöz és ünneplés hangulatot keltő. A szürke lehiggasztó, komolyságra hangoló és előkelőséget kölcsönöz.

A monokli az a bizonyos pont az „í” betűn, amely a legjobb izléssel összeállított öltözet eleganciáját betetőzi. Varázseszköz. Finomult férfiak pírvilégiuma.

Viszont majdnem olyan, mint a vakbél, felesleges és zavaró. Viselőjének állandó gondot, hibaváló fáradságot okoz. Nem is arra való, hogy lássunk rajta, hanem inkább, hogy általa észrevétessük magunkat.

A monokli logikátlan, kényelmetlen, sőt néha szemtelen. A monokli felfogás dolga. Néha egy ideál, néha a fölény néma kifejezője.

Es mégis nincs fessebb, mint egy jól álló monokli.

A mai férfi künn az élet forgatagában többnyire csak szürke igavonó, de otthon, aranyozott kalitkájában vagy egy fiatal feleség ura, vagy egy gazdag nő rabzolgája. Mindkét esetben szükség van egy-néhány pompás pizsamára.

Kétezer italmérési engedélynek nincs gazdája

Maga, a szeszmonopol kéri a szesz törvény módosítását, mert az egy esztendőre adott engedélyek rendszere csődött mondott.

Ujabb, mint értesülünk, az italmérési engedély kiadása körül bajok vannak: panaszkodnak az italmérők és panaszkodik a szeszjövődék igazgatósága arról, hogy a mai rendszer egyaránt káros az államkincstár és a felekre. A jelenlegi törvény sok alkalmat ad a visszaélésekre, erőszakoskodásokra és ami a legnagyobb baj: bizonytalan helyzetet teremt az engedélyek használatára. Nem mer senki vállalkozni, mert nem is érdemes. Egy évre adják ki az italmérési engedélyeket még faluhelyeken is. Ez a magyarázata annak, hogy

ezidőszertől is több, mint 2.000 italmérési engedélynek nincs gazdája,

mert nem érdemes egy évre berendezkedni és hozzákezdeni egy üzemhez, amelynek sorsa bizonytalan.

Maga a szeszmonopólium igazgatósága kéri a pénzügyminisztert, hogy módosítsa a törvényt, mert a mai helyzet mellett az államkincstár is veszít, a felek pedig ki vannak téve a helyi-

hatóságok és ellenőrző szervek vexsaturáinak. A jövedéki igazgatóság szerint már a pályázati feltételeket is egyszerűsíteni kell, mert a pályázóknak nem érdemes beszerezni annyi iratot, a mennyit a kérvényükhöz mellékelni kell. Elegendő lenne állampolgársági bizonyítványt, a Kereskedelmi Kamara és a főorvosi hivatal véleményezését mellékelni és minden egyéb feltételre csak a pályázó nyilatkozatával megelégedni.

az engedélyeket pedig 5-10 évi időre kiadni, mert csak így érdemes a pályázóknak beruházásokra vállalkozni,

amelyek nélkül még korcsmái üzem sem folytatható. Fontos teendő volna az ellenőrzés egyszerűsítése is, hogy a bérloket meg lehessen kímélni a hatósági közegek részéről a folytonos nyugtalanításoktól.

A pénzügyminiszterium elvileg nem zárkózik el a törvény módosításától, csak az ellen a terv ellen tiltakozik, amelyik szabaddá szeretné tenni a jövedéki produktumok eladását.

KITUNÓ MEGOLDÁS.

- Mit vágott ki az újságból?
- Egy történetet egy emberről, aki elvált a feleségétől, mert az mindig kikutatta a zsebeit.
- Na és most mit csinál ezzel a papírral? Megmutatja a feleségének?
- Nem. Ellenben éjszakára beteszem a nadrágzsebembe.

★

— **Külföldi magán-fizetések bejelentése.** A deviza-amnesztiairól szóló törvény értelmében május 6-ig kell bejelenteni azokat külföldre teljesített kereskedői fizetéseket, amelyeket a cégek és vállalatok a Banca Naționala megkerülésével, tehát zugtörzsdékek útján, vagy egyéb külföldi követelésekből fizettek ki. Bejelentési frisspek a Banca Naționala fiókjainál állnak a felek rendelkezésére.

★

OLYAN SZÉP!

- Valahányszor felnézek a csillagos égre, mindig a feleségemre kell gondolnom.
- Olyan szép!
- Nem. Olyan szépös.

★

— **A lakbérleti szerződések illetékezése.** A pénzügyigazgatóság illeték ügyosztálya felhívja azokat a lakásbérloket, akiknek május elsején jár le bérleti szerződésük, hogy mielőbb jelentkezzenek a szerződés meghosszabbítása végett, mert ellenkező esetben eljárás indul ellenük. Az új bélyegtörvény alapján természetesen magasabb illeték alá esnek a lakbérleti szerződések.

★

SCHLAU.

- Ich bringe immer darauf, — erzählte Frau N., — dass sich mein Mann in den Klubsessel setzt und die Füße auf den Tisch legt.
- Ist denn das so gesund? — fragt verwundert eine Nachbarin.
- Das weiss ich nicht, — meinte Frau N., — aber auf jeden Fall finde ich nachher immer Geld im Sessel.

★

— **Ládák forgalmi adója.** A pénzügyminiszterium rendelete értelmében a fűrészfűrőgyárak által forgalomba hozott csomagoló ládák után nem 3 százalékos, hanem 6 százalékos forgalmi adó fizetendő.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriasilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decedareaza intre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoarea membru decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa „A” csoportban 902. Stefan Tomes Istvan, 903. Iosif Tili József, 904. Sot. Iul Eduard Schweffer Edéné.

In Grupa „B” csoportban 906. Antoniu Steigberger Antal, 907. Iosif Hévini József.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

As Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport tagjait, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I Csoportban: Elisabeta Pataky Erzsébet 820. Antoniu Steigberger Antal 821. Sot. Iul Nicolae Schecht Miklós 822.

In Grupa II Csoportban: Antoniu Steigberger Antal 917. Stefan Makai István 918. Iosif Tili József 919. Vad. Iul Szabai Zomborné 920.

A Cassa de Păstrare a Judetului Arad 1935-ik évi mérlege

Az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósága az intézet ez évi, 65-ik közgyűlését 1936 április 28-án délután 5 órára hívta össze.

Az 1935 évi szárszámadás egyes tételei közül külön kiemelendő a pénztárkészlet és a más intézeteknél elhelyezett azonnali rendelkezésre álló tőkék összege, amely kb. tizenhét millió lett tesz ki és majdnem másfélszer annyi, mint az intézet látra szóló kötelezettségeinek összege. Az a nagyfokú mobilitás, amely ebben az arányban megnyilvánul, újabb bizonyítéka az intézet óvatossági vezetésének.

Az intézet saját tőkéi mérleg szerint mintegy harminchatmillió lett tesznek ki és a kezelésre bízott idegen tőkék kb. ötvenkétfélmillió lett. A betétállomány a tavalyival szemben emelkedést tüntet fel, az emelkedés összegét is azonban többszörösen meghaladja az elmúlt üzletév folyamán az intézetnél elhelyezett új betétek végösszege, jelölt az intézet irányában és a vezetőség konzervatív és szolid üzletpolitikájával szemben a nagyközönség körében változatlanul megnyilvánult bizalomnak.

Az intézet az elmúlt év folyamán is az eddigi folytonossággal állott egyre bővülő klientelája rendelkezésére mobil természetű, kereskedelmi jellegű, bankszerű kölcsönök folyósításában, úgy hogy a mérlegben feltüntetett kihelyezési állagok — amelyek ezen jelentékeny összegű új folyósítások mellett is kb. a tavalyi színvonalon mutakoznak — egy egészséges hitelkörforgásnak kifejezői.

A konverziós törvény alkalmazásából előállt veszteség címén a konverziós törvény megfelelő szakasza alapján 2.416.617 lei van a mérleg aktívumai közé beállítva. Ezen összeg a múlt év folyamán lebonyolított konverziós tételek után állott elő és leírását a most közzétett mérlegben a vezetőség csakis abból a szempontból mellőzte, — dacára annak, hogy az ezen tételt sokszorosan meghaladó kimutatott tartalékok is erre minden lehetőséget megadnak, — mert a következő évek remélt eredményeiből a tételt a konverziós törvény értelmében adómentesen lehet majd kiegyenlíteni.

A kimutatott nyereség kb. a tavalyi körében mozog. Az intézet üzletpolitikájának változatlan vonalvezetése a még nem stabilan kialakult keresleti lehetőségek mellett továbbra is és elsősorban az intézet megerősödését tartván szem előtt, az igazgatóság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a kimutatott tiszta nyereséget ezáltal még, mindennemű tantieme fizetésének mellőzésével is, ugyyszólván teljes egészében az intézet tőkéinek erősítésére fordítsa.

SKÓTOK

- Nem vennéd meg a hálóingemet? Olesón eladnám.
- Miért akard eladni a hálóingedet?
- Ejjele őri állást kaptam.

— Szeptemberben tartják meg a szakmai kamarai választásokat. A parlament az elmúlt ülésén, amint ismeretes, megszavazta a szakmai kamarák reorganizálásáról és a Legfőbb Gazdasági Tanács felállításáról szóló törvényt. A végrehajtási utasítást előkészítő munkálatok a jövő héten kezdődnek meg és értesítéseink szerint, május első felében fogják azt kihirdetni. Egyidejűleg a szakszakszmai kamarák interimár bizottságait feloszlatták és új bizottságokat neveznek ki, amelyeknek egyetlen feladata lesz, hogy elkészítsék a kamarai választók névjegyzékét. Az új szakmai kamarai választásokat szeptemberben fogják megejteni. A törvény végrehajtási utasítása megállapítja a kamarák körleteit is, tekintve, hogy az új törvény szerint jelenlegi szekció önálló kamarákká alakul át.

IN VERTRETUNG.

- Was wollen Sie denn hier? — fragt der Bildhauer die alte Frau.
- Meine Tochter ist erkrankt, — meint das Mütterchen, — ich komme deshalb, um Ihnen an ihrer Stelle Modell zu stehen!

Hajmosó

„hajszáritó

készülékek és más

fodrászati cikkek

elesem, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.

volt Dengli-ház.

Cu carnet **M E R C U R**
puteti cumpara pe credit
de şapte luni la urmă-
toarele firme.

M E R C U R-könyvvvel az
alábbi cégeknél készpénz-
áron, felár nélkül vásá-
rolhat hét havi hitelre.

Szentgyörgyi Emil
női divatruházában
ARAD, Neuman-palota.
Nagy választék garantált
jóminőségű
**divatcikkben, női-
és férfi szövetekben.**
Szabott ár, pontos kiszolgálás!

**ISKOLAI ÍRÓSZERKEK,
IRODAI FELSZERELÉSEK,
RAJZ- és TECHNIKAI cikkek,
NYOMTATVANYOK, stb.**

Max Molnár és Tsa.
Arad, színházzal szemben.

Baranyi Ferenc
uri szabósága
**ARAD,
STR. BRATIANU 15.**

Női kabátok, retikülök
nagy választéka!
Legújabb **DIVATMODELLEK!**

LYONE divatruház
ARAD, Neuman-palota.

**JACOBI
GYULA**
VIZSGAZOTT

FOGÁSZ
**ARAD, Str. I. G. Duca 1.
Bárony-ház.**

REICH JÓZSEF
**ARAD, Piata Avram Iancu.
(Színház-épület.)**

Színházi versenybázár
Legolcsóbb beszerzési forrás!
GYERMEKKOCSIKBAN
óriási választék!

Schwartz Árpád
műszerész és villanyszerelő
ARAD, Str. Brancovici 3. szám.
Rádiókészülékek, csillárok
a legjobb gyártmányu varrógé-
pek, kerékpárok, gramofonleme-
zek olcsón beszerezhetők.
Szakszerű javíthatóság!

Wollmann Emil
fogász
Fogászati műterem:
ARAD, Piata Catedralei 6. sz.

**DEIN
PAULA**
női kalapszalom
ARAD, Str. Bratianu 9. szám.

Kiváló minőségű gyönyörű
férfi-, női- és gyermek

c i p ő k e t
legolcsóbban árussít

MERCUR
cipőruház R. T.
Arad, Piata Avram Iancu 21.

FISCHER M.
üveg- és porcellán
nagyruház
Szervicek, evőeszközök, lámpák, chi-
na ezüst áru óriási választékban.
Modern képeretezés és üvegezés.
ARAD, Fehér Kereszt épület.

**Szemüvegek,
fényképezőgépek,
fotó cikkek.**
Amatőr felvételek kidolgozása leg-
jobb és legolcsóbban!
„Opticum” Kun István
ARAD, Bul. Reg. Maria 18. sz.

POPPER IGNÁC
ARAD, Str. Metianu 2. szám.
Harisnyák, keztyűk,
szvetterek, sálak, férfi- és női in-
gék, kombinék, zsebkendők, nad-
rágtartók, sapkák, nyakkendők, al-
sónadrágok, téli- és nyári trikók,
gyermekkelengye, csipkék, tüllök,
hímzések, gombok, csattok, retikü-
lök, legolcsóbb beszerzési forrása.

Czernóczy Imre
cipőüzlete kész és mérték utáni
**cipők legjobb
beszerzési forrása!**
ARAD, Str. Marasesti 4. szám.

Erdős István
ARAD, Str. Metianu 4. szám.
Harisnyák,
csipkék, sálak, keztyűk, selyem-
kombinék, reformnadrágok, kötött,
szőtt, valamint rövidárú nagy
választékban!
Pontos, figyelmes kiszolgálás!

„HUNIA”
női kalapgyár.
Tulajdonos: **DAVID LAZAR.**
Menyasszonyi koszorú-fátyol és
menyasszonyi csokor-különlegessé-
gek. — Női- és férfi kalapok fe-
tése és átalakítása, női kalapok a
legújabb modellek. Olcsó árak!
Str. Metianu 4. Hunyadi-pal.

ÉPULETFÁT,
deszkát, lécat, kerítésoszlopot, cse-
repet és az építkezéshez szükséges
összes anyagokat, valamint aszta-
losárúkat a legolcsóbb áron
**Steinfeld
és Herskovits Rt.**
fakereskedelmi vállalatnál Arad,
Calea Radnei 56-60.

**Női és férfi
szöveteket**
az összes kelengyecikket
Friedmann és Schwartz utóda
TEXTILIA
divatruházában
Arad, Str. Metianu 4 Hunyadi-p.

WEISZ ARNOLD
gyógyszertára
ARAD, Piata Avram Iancu.
Az összes angol, francia, svájci,
hollandiai, osztrák és magyar
gyógyszerkülönlegességek raktára.
ELZA KAMFORKREM az 1928.
évi párisi nemzetközi kiállításon
nagy aranyéremmel és díszoklevél-
lél kitüntetve.

**Nászajándékok
alkalmi ajándékok**
legjobb beszerzési forrása
KUN JÓZSEF
ékszerész
ARAD, Bul. Reg. Maria.
Ékszerkészítés és átalakítás saját
műhelyben.

Kalmár József
cégnél Arad, Str. Bratianu
**Rádió, bicikli,
csillár**
jutányos áron szerezhetők be!!

**HALMOS
GYULA**
Fogászati műterem:
ARAD, Calea Banatului 2. sz.
Dr. Keppich ház.

**Kötöttáru, harisnya
és keztyűkülön-
legességek**
LÖWINGER-nél,
ARAD, Bul. Reg. Maria 18. sz.

**Férfiszövet
különlegességek
és bélésárak**
a legnagyobb választékban
Vajda és Czégka
ARAD, Str. Eminescu 15.

Pollák Imre
ARAD, Str. Metianu 14. szám.
Ékszeres dusan felszerelt raktára.
A legkitünőbb svájci zseb- és fali-
órák. Feltűnő olcsó árak! Tört
aranyat és ezüstöt vesznek vagy
újra átcsereleik. — Speciális óra-
javító műhely.

Speciális BUTOR
nappali és
kombinált szoba
REINHART FÜLÖP
butorgyár
ARAD, STRADA HORIA 2. SZ.
Városházával szemben.

Pontos kiszolgálás
**FÉRFI, NŐI és GYERMEK-
CIPŐKBŐL,** elsőrendű anyag
Férficipő 300 leitől, női cipő 270
leitől, gyermekcipő 160 leitől. Mer-
cur-könyvre készpénzárban
Czernóczy Mihály
Arad, Str. Eminescu 26. szám.

STOJKOVITS József
fényképezési műterme
ARAD, Piata Avram Iancu 16.
Művészi kivitelű gyermekfelvéte-
lek. — Speciális fényképmagyítások

APOLLO
illatszertár
ARAD, Str. Eminescu 4. szám.
Mindennemű illatszert, szappan,
fogkrém és egyéb különlegességek
dus tenakata. Olcsó árak!

**Épületvasalások,
szerszámok, háztar-
tási cikkek**
legolcsóbb beszerzési helye
„SPOR” E. SEITZ
Arad, P. Avram Iancu 4. szám.

**Engelhardt Ferenc
szücsnél**
Szőrmebundák állandó nagy raktd-
ra. Vállal mindennemű szőrme-
munkákat, molykár elleni megőrzést
ARAD, Str. Eminescu 1. szám.
Vadászkürt szálló épület.

**Kabát, komplé
és ruhaujdonságok**
utólérhetetlen olcsó áron
szerezhetők be
Menczer konfekcióban
Fischer Eliz-palota.

Hoszpodár
fest, tisztít
ARAD.
Üzlet: Str. Eminescu 3.
Gyártelep: Str. Stroescu 13.

Nagy Imre
női divattermében
**készülnek a leg-
újabb ajándékok.**
ARAD, Str. Eminescu 2. szám.